

S A N V A I T I N I S L A I K R A S Z T I S .

Nr. 30

BROOKLYN, N. Y., 24 d. Liepos (July) 1902 M.

ENTERED AT THE POST OFFICE AT BROOKLYN, N. Y., AS SECOND CLASS MATTER, MARCH 11 1901.

Metas II

Karvojaus laiszkai.

Trisdesimt – penktas
laiszkas.

Užmeta man, kad neraszau savo laiszkų sistematiszkai. Neturiu pretensijos prie sistematiszkumo, nes neraszau traktatų apie gilius klausimus, tik teip sau palaidus pasisrnekejimus apie viską, kas tik po ranka pasipina. Sztai ir szios dienos laiszkelis neturės jokio susirszimo su pereinu. Paskutiniame laiszke snekejau apie pagodonę, kokios nuo szleidejį reikalauja veikalai mūsų rasztininkų ir dainos, pasakos, priezdžiai ir mįslys prastų žmonių; sziandie svastysiu priezastis, del kurių dabartiniame laike raszosi ir skelbiasi tiek daug neteisybių prieš katalikiszką bažnyčią.

Turiu rankose angliszką knygtę, kurioje iszrodyta daug melagyszčių apie katalikiszką bažnyčią rimtoje enciklopedijoje (Appleton's Cyclopaedia). Pradedu mislyti, isz kur kilo tos neteisybės, ir neatrandu kitos priezasties, kaip tik n e a p y k a n t a .

Apskritai imant, visokieš apjuodininimas, iszjuokimams yra kalta neapykanta. Stabmeldžiai neapkentė pirmųjų krikščionių ir, norėdami juos paniekininti akyse visuomenės, prasimanė, kad pasekejai Kristaus garbina asilo galva, szlakstosi krauju užsmuztų kudikių ir tokius nebutniekus. Protestonai ir masonai drauge su yvairiais laisvamaniais neapkenczia labai jezuitų, — na, ir girdime visokias nejtikėtinas pasakas apie Draugystę Jezaus. Liuteris ir kiti vadovai protestantizmo norėjo

kuodaugiausiai žmonių atitraukti nuo neapkencziamos katalikiszkos bažnyčios ir delto tai stengėsi perstatyti ją kuoszlykszcziausiai, prasimanydami, pav., kad popiežiai už piningus atleidia netik praeitus, dabartinius, bet ir busimus griekus ir tt. Galima pasakyti, kad visi bepatatiniai užmetinėjimai prieš katalikystę siekia szeszolito ir septyniolito szimtmeczio ir turi pradžia n e a p y k a n t o j e p r o t e s t o n ų p r i e s k a t a l i k u s .

Panaszys dalykai atsilieka mūsų akyse. Rankai, pav., neapkęsdami lietuvų – patriotų, skelbia, buk mūsų tėvynainiai yra pardsdavę maskoliams; laisvamaniai, neapkęsdami katalikiszku kunigų, garsina, buk dvasiszkią yra didžiausia skriaudeja žmonijos, ir tt. Imkime kad ir lenkų „niezalezna“ judėjimą, su kuriuo teip simpatizuoja mūsų radikalai. Kokiais nepadoriais ir negražiais ginklais kariauja prieš katalikus „niezalezni kunigai“ ir „niezalezni“ rasztapalaikiai, — apie tai žino visi, ką nepersiemė „niezaleznu“ fanatizmu, ir tie visi, kurie žiuri ant daiktų placziau. Pavyzdžiui apsarstykime pagarsėjusį atsitikimą su rusinų kunigu, Ardanu, isz Olyphant, Pa.

Trumpai imant, istorija buvo tokia: Kun. Ardan del nekurių, jam tikta žinomų, priezasczių, atsiskė klausyti lotyniszko vyskupo. Už tai vyskupas jį ekskomunikavo, tai yra iszmetė isz katalikiszkos bažnyčios. Iszgirdus apie tai, dalis parapijos nenorėjo laikyti pasavę ekskomunikuoto kunigo ir pareikalavo per sudą, kad Ardan daugiau

nelaikytų maldynių jų cerkvėje. Tačiau ant suto buvo svarstomas klausimas, ar lotyniszkas vyskupas gali ekskomunikuoti rusiniszką, tačiau graikiszku apėigų kunigą, ar ne — daugiau nieko. Tuo tarpu „niezalezni“, o paskui juos nekurie mūsų laikraszcziai pagarsino, kad vyskupas Hoban pasikėsino ant savasties rusiniszkos parapijos Olyphant!

Isz to matome: kaip „teisjngai“ su faktais apsieina „niezalezniejei“ ir simpatizuojantieji su jais nekurie mūsų laikraszcziai.

Akyvas dalykas, kad tie visi, ką teip neszvariai apsieina su faktais, mėgsta savę vadinti „szviesos, laisvės ir teisybės myletojais“ ir vardan teisybės, laisvės ir apszvietimo skelbia nebutus daiktus apie Giordano Bruno, apie Petzelį, apie Iszpanijos inkviziciją, apie kliosztorius, — ir, I a s t n o t l e a s t, apie lietuviszkus kunigus. . . . Negimu czia kunigų, — pagaliau jie mano apgynimo ir nereikalauja — man rupi vientik psichologiszka pusė tų visų apsirėiszkimų.

Kas, isztiesų, verczia žmones meluoti kits ant kito? Kas verczia pramanytas pasakas laikyti už faktus? Kas redaktorių vieno lietuviszko laikraszczio (jei isim tik v i e n a atsitikimą) priverťe pasigirti viesziai, buk jis turis „davodus“, juog Amerikos lietuviszki kunigai esą visi mazesniamie ar didesniamie laipsnyje kriminalistai? Juk tas redaktorius galėjo žinoti, kad ant suto isz tų „davadų“ nepasiliktų gal ne szeszlio. . . . Kas-gi jį priverťe didžiutis isz to, kad kariauja neteisingais faktais?

(Toliaus ant 468 puslapio.)

EDGARAS

— arba —

Nuo ateizmo prie pilnos Teisybės.

Parašė pagal L. Hammerstelną Kun. Dr. M. Juodytius.

(Pabaiga.)

Paziūrėkim dabar, ką rašo tam dalyke didis afrikoniškas vyskupas šv. Cyprianas (†258), kuris geriausias už pagoniškus liudytojus atidengia svarbą, mierį ir dievišką įstatymą pirmybės Popiečiaus.

„Ant Petro — sako jįsi — Viešpats pastatė Bažnyčią. Delto yra tik vienas krikščionys, ir viena Šv. Dvasia, ir viena Bažnyčia Kristaus Viešpaties nuo pradžių ant Petro pastatyta. Tarė Viešpats Petriui: Aš sakau tau, kad tu esi Petras (uola), ir ant tos uolos pastatysiu Bažnyčią mano, ir vartai peklos jos nepergalės. Ir duosiu tau raktus dangaus karalystės; o ką tik suriši ant žemės, bus surišta ir dangių, o ką išriši ant žemės, bus išrišta ir dangių“.

Ir vel po savo iš numirusių prisikėlimui, kalba jam: „nyk avis mano. Kada vėl savo apaštalamis duoda valdžią, kalbėdamas: Kaip manę siuntė Tėvas, taip aš siunčiu jus, — tai ir tadą aiškiai nurodė ant vienybės mokslisko sosto ir jo autoriteto. Teisybė, ir kiti apaštalai, kaip ir Petras, buvo apsupinti reikalinga valdžia, — bet pradžia išeina iš vienybės, idant Bažnyčia būtų viena. Kas šitos vienybės Bažnyčioje neužlaiko, tai ar jis mįslija užlaikyti tikėjimą?..... Tokiu būdu vyskupystė yra tik viena, kurioje pavieni dalyvauja tik draugystėje su jaje (episcopatus unus est, cuius a singulis in solidum pars tenetur).

Teip ir Bažnyčia yra viena, kurios auganti vaisiai išsiplatiną vis labiau tarp visokių tautų žemės. Kaip saulė turi daug spindulių, bet tik viena šviesa; kaip medis — daug šakų, bet tik vieną kelmą, stipriai stovintį ant giliai sulcistų šaknų; kaip iš vieno šaltinio daugelis išteka upelių, — taip ir vienybė ant savo pradžios yra pastatyta. Teip ir Bažnyčioje yra tik viena galva ir viena pradžia ir viena motina vaisingos giminės“.)

Origenes (†254) taip rašo: „Petras yra pamatu Bažnyčios ir nepajudinama uola, ant kurios Kristus pastatė savo Bažnyčią“.)

Sunkiausiai vienok kryžium del protestoniškos teologijos yra ta vieta, išimta iš raštų didžio vyskupo iš Lyono Ireneušo (177–202), kurio prieštai heretikus to laiko atsišaukia ant padavimų ir pamato tikėjimo, užlaikyto ant apaštališkų uždėtų vyskupiškių sostų; kurioje vienok ypatingai kalba apie autoritetą rymiško sosto. „Kada-gi — sako jįsi — perdaug vietos užimtų priversti eiles vyskupų visų bažnyčių, tai pamiršim tikrai padavimą, paminantį nuo apaštališką vienos didžiausios, seniausios ir visiem žinomos apaštalių Petro ir Pauliaus Ryme įstatytos Bažnyčios, ir jos žmonėm garsinto tikėjimo, kaip jįs per eilę vyskupų iki mūsų daėjo; ir sugėdinsim tokiu būdu visus, kurie klaidingai mįslija. Nes su šita Bažnyčia, delci jos zenklyvos galybės, visos bažnyčios, t. y. tikintieji visų vietų, turi sutikti; kurioje visados apaštališkas padavimas kuoteisingiausiai buvo užlaikytas. Nes Rymo Vyskupas yra įpėdiniu Petro; Petro įpėdiniu buvo Linus, Lynuso vėl kas kitas ir t. t. iki dvyliktam Popiežiu,

šv. Eleuterijų (177–192), kurisai dabar (laikuose Ireneušo) sėdi ant sosto šv. Petro“.)

Tai gi Ireneušas, gimęs 130 m. arba 30 m. po mirties šv. Jono Evangelisto, o 70 m. po smert. šv. Petro Ryme, pripažįsta rymišką Bažnyčią už didžiausią, seniausią, visiems žinomą, uždėtą apaštalių Petro ir Pauliaus, su kuria, delci jos zenklyvos galybės, visos bažnyčios, t. y. krikščionys visų vietų, sutikti turi.

Na, aiškiau juk ir vatikaniškas susirinkimas neklaidingumo rymiško sosto negalėjo išreikšti! Nes jeigu sostas, su kuriuo visos bažnyčios ant apskričio žemės turi sutikti, galėtų klaidingai mokyti, tadą visa Bažnyčia turėtų tas klaidas priimti, tadą krikščioniška teisybė vienam punkte liktųsi sudarkyta, o kas link tųsi punkty, pasilikytų amžina abejonė; tadą reikėtų, idant Kristus antur kartu ateitų ant žemės, sugrąžintų cielą teisybę ir geriausias, negu pirmu kartą, pasirūpintu apie jos apsaugojimą.

5. Bet grįžkime prie pirmybės rymiško sosto darodymų. Atsekim jo pėdom iki pačių apaštalių laikui. Dar beveik prieš mirimą šv. Jono. Šv. Ignatas (†107) Rymą vadina „perstatytoju melės ryšio“.) 2) o dar pirmiausias rašo šv. Klemensas, trečiasis įpėdinis Petro, į Korintijanams tokiu būdu, kad kiekvienas jo gramatoj aiškiai įžiuri balsą vyriausio Piemens Bažnyčios, balsą valdantį ir Korintijonus.

6. Pasilieka dabar tikrai iš locny žodžių Kristaus užrašytų Evangelijoje išrodyt paskyrimą jo vietininko ant žemės. Pirmiausias aiškiau perstatytim sau dalykus, apie kuriuos eina. Kristus norėjo visą žmoniją, kuri po griekui pirmutiniam nežinojio tikros religijos ir tamsiosios klaidos paskendus, išsiskirstčius buvo į visokias prieštaraujantis sau religijas ir priešingas tautas, suvienyti į didelę dievišką karalystę, į karalystę tiesos. Turėjo būti vienas piemu ir viena avinychia. Tą mierį galėjo pasiekti arba pats nuolatos pasilikdamas ant žemės, kaip regiamas Karalius tos karalystės ir piemuos tos avinychios; arba palikdamas ką kitą vietininku savo, kuris Jo vardu regimai vartotu tą valdžią iki paskutiniam sudui. Pirmo budo matomai Jis nenorėjo. O delko? Tą išieškoti — tai ne mūsų reikalas. Pasilikio tadą Jam antras kelias, t. y. palikimas ant žemės Jo vietininkui, kuris visą avinychią ganytų vienybeje. Sakau vieno vietininko: nes Kristus vargu galėjo ant mislies turėti, idant nė vieno nepalikti, arba kelis vietininkus paskyrti, duokiam ant to — 4 Patriarkas. Kaip viens, taip ir kitas būtų kur-kas mažiau atsakančių mierių, negu paskyrimas vienos regiamos galvos del vienybės regiamo organizmo Bažnyčios. Deltogi Kristus ištikrujy, norint išrinko 12 apaštalių, bet vienam Simonui Petriui, delci vienybės, vyriausią suteikė valdžią jau pirmiausias pašaukęs jį prie uždėto augščiausio vietininko. Sutikęs jį pirmu kartą permaino jo vardą „Simono“ ant „Petro“ (uola). 3) Šv. Mateušas, paduodamas skaitlių 12 apaštalių, norint Andriejus pirmiausias buvo pašauktas, taip pradeda: „Pirmas: Simonas, Petrus pavadintas.“ 4) Visur Evangelijoje ir darbuose apaštalių Petras pasirodo kaip vadovas apaštalių burio. 5) Lukošius poženklina draugystę apaštalių tiesiog kaip „Petrą ir tuos, kurie su juomi buvo.“ 6) Po Kristaus į dangų zengimui, tuojaus jis apima vadovystę apaštalių ir kylančios Bažnyčios; jisai liepia išrinkti įpėdinį vietoje Judos, jįsi pirmiausiai kalba į žmones ir t. t.

7. Aiškiausiai vienok Petriui ir jo įpėdiniamis prizadėtus

1) Ireneus adv. haer. III, 3, 3.

2) Ignat. ep. ad Rom. I, 11.

3) Joan. 1, 42.

4) Mat. 10, 2.

5) Mat. 15, 16; 16, 16–22; 17, 1, 4; 18, 21. ir t. t.

6) Luc. 9, 32. Petros kal oi sunanto.

1) Cyprian. de unitate Ecclesiae, c. 4, 5.

2) Origenes, hemil. 5 in Exodum.

ant visų laikų urėdas augščiausio valdytojo Bažnyčios 16 per-
skyrime Mateušo, tuose žodžiuose, kuriuos jau pirmiau tu
privedžiau, o kuriuos ant kožo žingsnio sutinkame raštuose
tėvų Bažnyčios. Kristus paklausė mokytinių savo, už ką
žmonės ir jie patys jį laiko? Petras atsako su karštu išpažini-
mu: „Tu esi Kristus, Sunus Dievo gyvojo!“ Kristus iš savo
pagiria jo tikėjimą: „Palaimintas esi, Simonai, sunai Jono;
nes kunas ir kraujas neprėikė tau, tiktai mano Tėvas, kuri-
sai yra danguje.“ Ir aš tau sakau: Tu esi Petras, ir ant tos
uolos pastatysiu Bažnyčią mano“. Negana to! Idant parodyt, kad
toji Bažnyčia, pastatyta ant Petro, turės amžiną tvirtybę,
priduria: „Ir vartai peklos nepergales jos“. Kaip ilgai bus
Bažnyčia, tūo laik savo tvirtybę ims iš Petro, ir tuo laik gy-
vens Petras, ne savo upatoy, bet savo ipėdiniuose — nes jis
yra pamatu Bažnyčios; ir koliai pamatas stovi, toliai gali sto-
vėti ir trioba; o kaip tik pamatas suyra, tuojuas ir namas su-
griuva. O kaip Petras gali būti pamatu? Tuomi, kad jisai yra
laikytoju vyriausiu valdžios Bažnyčioje, ne kaipo neprigul-
mingas viešpatis, bet kaipo vietininkas Jezaus Kristaus —
neregiamo Karaliaus tos dieviškos karalystės. Delto toliaus
teip pasakyta: „Ir duosiu tau raktus dangaus karalystės.
Ką suriši ant žemės, bus surišta danguje, o ką išrishi ant žemės,
bus išrishi ir danguje“.

Dabar klausiu tavęs: Kokio dar drutesnio Rašto daro-
dymo reikalauji ant to, kad Petras yra Kristaus paskyrtas,
kaipo augščiausias valdytojas ir mokytojas Bažnyčios, ir kad
jo tas urėdas turi tęstis iki pabaigai svieto? Ir kas yra tuomi,
ką tą urėdą apturėjo nuo Petro, jeigu ne Vyskupas Rymo?

8. Ant pabaigos turiu dar tau priminti tuos žodžius, ku-
riuos Išganytojas iškilmingai pveda ganymą savo burio aug-
ščiausiam savo vietininkui. Buvo tai po iš numirusių prisike-
limui, kada ant marių Tiberiados Jezus pasirodė mokytiniam
savo ir su jais valgė: „Kad tadą pavalgė pietus, tarė Jezus
Simonui Petriui: Simonai Jono, ar myli mane daugiau, ne
kaip tie? Tarė jam: Teip, Viešpatie, Tu žinai, juog myliu Tavę.
Tarė jam: Ganyk avinelius mano. Vėl jam tarė: Simonai
Jono, ar myli mane? Tarė jam: Teip, Viešpatie, Tu žinai, juog
myliu Tavę. Tarė jam: Ganyk avinelius mano. Tarė jam tre-
čią kartą: Simonai Jono, ar myli mane? Nuliudo Petras, juog
jam trečią kartą kalbėjo: ar myli mane? ir sakė jam: Viešpa-
tie, Tu vis žinai; Tu žinai, juog myliu Tavę. Pasakė jam: Ga-
nyk avis mano!“ (1).

Ir teip apėmė Petras po j dangų žengimui Jezaus Jo vie-
toje regiamą vadovystę ant visų apaštaly ir augščiausią valdžią
ant kylančios Bažnyčios. Sostą savo pirmiaus uždėjo Antio-
chijoj, paskiaus Ryme. Paskui jį sekė rymiški vyskupai, ne-
tikta prižiurėjime rymiškos dijecezijos, bet ir augščiausiam
valdyme visų Bažnyčios. Nuo pradžių, ir literališkai per vis-
us šimtmečius, rindame tą urėdą, kaipo teisingai jiem prigul-
linti ir ant Petro parenta, visur pripažinta. Jau perėjo apie
260 rymiškų vyskupų, kurie kaipo regiami vietininkai nereg-
iamo tikrojo karaliaus šitos karalystės — Bažnyčios Jezaus
Kristaus, ant to sosto sėdėjo, iki dabar garbingi viešpatau-
jančiam rymiškam Vyskupui — Popiežiui Leonui XIII.

Tokiū būdu išpildė prieškirikščioniškos pranašystės,
ypač šita: „Laike šitų karališčių Dievas iš dangaus pakels
karalystę nekada nesugašintina; ir Jo karalyste neteks nė jo-
kiems kitiems žmonėms. Ta visas šias karalystes sutrupins ir
sugaišys; bet ji amžinai išliks.“ (2)

„Paskiausime laike tas kalnas, kur Viešpaties Dievo
namai stovi, tikrai žinomas bus augštesnis už visus kalnus, ir
pakilus bus ant visų kaukary; ir visi pagonai žionai susibegs.
Ir daugumas svieto prieš, sakydami: Atkiteik, užteikime ant
Viešpaties kalno, j namus Dievo Jokubo, kad mus pamokyty
savo kelius, ir mes keliatume Jo takais. Nes iš Sion zokas-
nas išeis ir žodis Dievo iš Jeruzalės.“ (3)

Ant to jau šita veikalą lietuviškąj kalboj galime užlaiky-
ti. Nes iš pradžių uždeta mislės aiškiai likos išpletota, ir lo-

gišku argumentacijos keliu daveda skaitytoją prie tikrojo tei-
sybės šaltinio — prie dieviško mokslo, garsinamo katalikišką
Bažnyčioj.

Vokiškam originale dar yra keli punktai, specialiajai
atkreipti prieš vokiečius — protestonus ir statistika iš religiš-
ko ir morališko gyvenimo pavienių dalių Vokietijos. Bet tas
muo lietuvius mažai apina. O aprašymas apie atsivertimą
Edgaro ir priėmimą katalikiško tikėjimo negali būti abelna
norma del visų skaitytojų. Kas nori bent kokiam punkte die-
viško mokslo apsisiverti ir savo tikėjime susidurti; tą tiesiog
siunčiame prie „katekizmo“. Tenai yra visas krautuvė teisybių
kirikščioniško tikėjimo. Tenai ras del savęs atsakantį dvasišką
maistą prasciokelis, tenai prisotins geismus savo dvasios, kad
ir didžiausias mokslinčius. Nes tai yra šaltinis dieviško moks-
lo, ant kurio susidėjo: Raštas Šv., padavimas, istorija Bažny-
čios ir jos įstatai, raštai Tėvų ir Daktarų Bažnyčios visų am-
zių, kirikščioniška filozofija, teologija, pedagogika ir, iš dalies,
patys gamtiški mokslai..... Klysta, labai klysta, kas tvirtina,
kad katekizmas parengtas tiktai del maizų vaikų pradinio
mokslo. Tegul tikta pasirupina jei gerai suprasti, o persi-
krizis, kad tai yra tikra filozofija gyvenimo, be kurios nė vienas
išmintingų negali vadintis.

Malonus skaitytojai! Ką patėmyjai, su atyda skaityda-
mas „Edgarą“? Man rodos, labiausiai puolė tau j akis tas
dalykas: Kad teisybė yra tik viena, nepajudinama, neperma-
noma, amžina, apie kurią žmonės sukinejasi, kaip skruzdės —
vienai arčiau, kiti toliau; vienai aiškiau jį žiūrėdami, kiti tam-
siau; kiti vėl del savo apjakimo suvisai jos nematydami.....
O ji buvo, yra ir bus be pabaigos, ta pati, be permainos, gra-
ži, skaisči, šviesi, miela! Jos spinduliai apšviečia visą svietį ir
žmones geros valios ir sušildo jų širdis!

Patėmyjai toliaus, kaip klaidingos yra nuomonės ir teo-
rijos racionalistų, kurių perstatytoja yra žionai Edgaras; kaip
silpni ir sutrinėję yra pamatai jų mokslo. Patėmyjai, j kokius
apsurdus veda bedievyste, atmetimas apreiškimo, o pasirėmi-
mas vien ant datyrimo ir žmogiško proto. Toliaus matei, kaip
begėdiškai yra skelbimas pseudo-mokslinčiu — kad tikėjimas
yra priešinog sveikam žmogaus protui ir tiesiom gamtiškų
mokslų. Teip tik tie tvirtina, kurie nė tikėjimo, nė gamtiškų
mokslų nesupranta, o protą turi sumaišyti. Apreiškimas ir
gamtą yra tai dvi knygos, vedančios prie teisybės, prie pa-
zinimo Dievour Jo upatybų. Delto tai visų tikrieje mokslinčia
atsiženklino drūciausiu tikėjimu ir didžiausiu nusizėminimu.
Jeigu kas save laiku už mokslinčiu, o po draug yra puikus ir
bedievis, tas neyra mokslinčiu; tas yra, teip sakant, neda-
kepta bulvė, kuri už žalią daugiau kenkia žmogaus sveikatai.
Tikras mokslas visados veda prie Dievo ir nusizėminimo prieš
Jo galybę. Prie to, visoki išmisalai ir išradimai, kuriais teip di-
džiuojasi mokslinčiai, ištikrųjų tai neyra jų darbu, tikta sura-
dimu mažesnis ar didesnis dalies amžinos teisybės. Išradėjai
gamtiškų tiesų, kurios šia dien nešioja jų vardus, ne kartą tiek
turėjo upatiško nuopelno, kaip Kolumbas, atradamas Ame-
rika, kaip žmogus, užtikdamas ginioje gryba, arba akla višta —
gruda. Tolimesnės jų kombinacijos ir pritaikymas tų tiesų,
žionu jama priguli nuo žmogaus išminties; bet ir tą daro jisai
iš reikalo, patentuoja savo išmislą(?) del locnos naudos ir.....
ant galo pats sulesa ta grūdą. Nereikia vėl užmiršti, kad už
gamtiškas tiesas, pastatytas ant žmonių datyrimo, negalima
guldyti galvą. Dar neviskas iširta; ol dar neviskas. Kas ši-
dien priimta už tvirtą tiesą, tas rytoj gal apsisiverti augštin ko-
jom.... Tik dieviškas mokslas nepermainomas — nes amžinas.

Delto tai šitų knygųj teip akcentuotas perskyrimas apie
„autoriteto principą ir laisvą tyrinėjimą“. Visokis mokslas,
nepastatytas ant pamato amžinos teisybės, bet parentas vien
ant datyrimo žmogaus proto, stovi kaipo namas ant smiltinės
salos, kurį teip lengvai smarkus vėjas, kaip ir vanduo gali su-
grauti. Pavojinga tam name gyventi; o dar pavojingiau, jeigu
jisai nori valdyti tikėjimiska, morališką ir draugišką žmonių
gyvenimą. Istorija užteiktinai apie tai liudija. O Dvase Šv.
tiesiog kalba: „Paiki yra visi žmonės, kuriuose nesiranda žine
Dievo (Sap. XIII, 1)... Dieną įbegs j tamsybes, ir kaip nan-
kyje, grabalios vidudienyje (Job. V, 14)... Bet kas atiras mang,
atras gyvenimą, ir sėms išganymą nuo Viešpaties“.

1) Jona. 1, 15-17.

2) Dan. 2, 44.

3) Izai. 54, 3.

(Tąsa nuo 1mo puslapio.)

Rasziau augszcziau, kad priezastim skelbimo visų teisybių yra n e a p y k a n t a. Kas ko neapkenczia, tas neapkencziamą ypatą stengiasi ir savo ir kitų akyse pažeminti; jeigu neranda joje ydų, prie kurių galėtų prisi kabinti, jās prasmano. Isz to kyla visi apjuodinimai ir apsznekejimai. Tiems apjuodinimams ir apsznekejimams tiki nekritiszki žmonės — ir iszeina tas, ką matome ant svieto: didžiausios melagy stės yra skelbiamos už t e i s y bę net rimtuose rasztuose, juodžiausi apszmeizimai yra argumentais priesz neapkencziamas ypatas ir institucijas. Sz z a u k s m a s ž m o n i ų y r a s z a u k s m u D i e v o (Vox populi vox Dei) perstoja buti maksima, ant kurios galima butų remtis teisybę mylincziams žmogui. Jeigu vienas lietuviszkas laikrasztis savo užsipuldinejimus ant katalikiszkos dvasiszkijs teisina tuo, kad buk ,,didmena" lietuviszkos visuomenės to reikalauja, ir kas isz to iszeina, kad jis laikosi prie žmonių noro, — tai arba faktų nemato, arba žiuri ant gyvenimo per akinius savo partijaliszko.

Ir per pataikavimą tam partijaliszkumui, geriau sakant neapykantai, raszosi seni ,,istoriszki" užmetinėjimai priesz katalikiszką bažnyčią, kaltė vieno kunigo yra primetama visai luomai, nuopelnai dvasiszkijs yra užtylimi, o visokie apjuodinimai beriasi, kaip isz rankovės.

Vis tai vaisiai neapykantos.

K a r v o j u s .

Zinios isz pasviečio.

Maskolija.

Arti 39,000 kareivių po vadovyste didžio kunigaikszcio Vladimieriaus 15 dieną Liepos laikė parodą, ant szlovės pribuvusio garsingo sveccio, Italijos karaliaus Emanuelio. Paroda atsbuvo mieste Carskoje Sielo. Laike pribuvimo caro su visa savo seimina ir karaliaus Emanuelio į vietą parodos, kapeelijos užrajino Italijos nacionaliszką himną, o kariauna jį sveikinai visokiais balsais, lyg griausinas. Pabaigoj parodos caras ir kunigaiksztis karaliui perstatė savo pulkus, kurie ant szlovės Emanuelio saliatavojo. Emanuelėj caras paskyrė szfuo 14 lietuviszko dragunų pulko.

Finansų ministeris vienoj kalboj su nekuria ypata apreiszkė, juog caras visose provincijose savo vieszpatystės gyventojų buvį kiek galėdamas nori pagerinti. Del tos priezasties likosi apszauktos komisijos, del apsvarstymo visokių reikalų visuomenės, nežiurint ir ant to, nors kokio daikto ir nebutų programuose. Dieve padėk!

Turkija.

Sultonas vėlei persigandęs isz priezasties suaresztavimo kelių prancuzų Nabagas budamas pavojų dabar prisilaizo prie ciesoriaus Vilhelmo, idant paskutinis, kokiam nors atsitikime, užstotu už jį. Nelabai seniai jis Vilhelmui prisiuntė dovaną. Dovana susideda: isz 25 pergamino korczykių, ant kurių iszrasztytos visos psalmės Dovydo; 11 korczykių, užlaikanczių beveik 5 knygas raszto Maiziesziaus, parasztytų graikiszkam liežuvių ir daug kitokių apsakymų sirohaldieszkų liežuvių; biblijiszkių iszvertimų nuo laikų Kristaus, tarpe kurių atsiranda iszverstas vienas laiszkas szv. Povylo. Žingeidžiausi daiktai tarpe tų dovanų — komentoriai ir yvairios kronikos, parasztytos senu Sirijos liežuvių, dar laike vieszpatavimo Baldvino III, Jeruzolimos karaliaus.

Ciesorius apturejės tąją dovaną — nusiuntė į akademiją del persitikrinimų.

Isz visur.

Rimas. Ant užklausimo gubernatoriaus Tafto, kas link Pilipinų katalikiszkių zokaninkų, szv. Tėvas atsisakė, nes kaip ir amerikiečiai, taip jau ir Apasztalizszkas Sostas isz ten jų pravaryti negali, nes visoki praneszimai, skundos ir rasztai buvo iszmislyti ant jų per visokius egoistus, neapkencziancius katalikiszko tikejimo ir norinczius greičiau gyventojams įbrukti protestantizmą.

Pretorija. Boerų laike karės likosi užmusztų 3,700 ypatų, į nelaisvę papuolusių 32,000, isz kurių 700 nelaisvėje numirė, o po ginklais buvo viso 75,000 ypatų.

Peterburgas. Maskoliszka valdzia labai rupinas, idant užtverti rubezių ke-

liaujantiems į Ameriką, pakėlė paszpartų prekę nuo 4 rubl. iki 22.

Pekinas. Kolerą nekuriuose provincijose ir labai platinas, bet negalimas daiktas atspėti apie jos tikras pasekmes.

Peterburgas. Ant paskutinės rankų darbo parodos Peterburge visų atyda buvo atkreipta ant molinių vargonų, t. y. visos trubukės ir kleviszai buvo padirbti isz molio. Balsas jųj labai gražus, niekum nesiskiriantis nuo balso bažnytinių vargonų. Jųj tvertojas nekoksai Hipolitas Chwin, valszcionis Vilniaus gubernijos.

Londonas. Isz Londono raszto, juog vainikavimas karaliaus Edvardo atsibus tarpe 8 ir 12 dienos Ruggjucio, nės karalius isztikrųjų jau atgauna senoviszką sveikatą. Apvaikszciojimų į kitokių iszkilmųjų laikie vainikavimo nebus.

Washingtonas. Toms dienoms likosi nuželgta falsifikuoti popieriniai pinigai: 20 dol. ir 5 dol. Padirbtójai likosi suaresztuoti.

Manila. Kariaunas sudas vesdamas procesą pulkauninko J. A. Ryan jau pasibaigė ir tur but Ryaną iszteisino. Majoras Glenn iszaiszkino, juog taip vadinamas „water cure“ (pumpavimas vandeno per burną į vidurius) nebuvo jokiams tortuoms, nes tas amerikieciams daug pagalbėjo, negu kitus kartus laike karių kad jo (to budo) ne vardotavo.

Odessa. Amerikoniszskasis konsulis Heinen pranesza isz Odessos (Maskolijoj) į Washingtoną, juog mieste apsiraiszkė kolera.

Londonas. Nusiszovė S. Gassiot, buvusis kapitonas vieno isz kareiviszkių laivų. Po miriui savo lrolio aplaikęs 2,000,000 dol., gavo sumaiszymą proto ir nusizude.

Rimas. Isz Rimo pranesza viens kunigas apie užležimą per vulkaną miesto St. Pierre. Raszto taip: miestas St. Pierre savo moraliszkomu liginosi m. Pompei. Isz priezasties mažo skaitliaus ten buvusį kunigų, kurie jokiū būdu gyventojų negalėjo sulaikyti nuo isztvirkimo, pakilo baisiausi papiktinimai.

Nekoksai prancuziskas misionierius, kurs stebuklingai izliko, tvirtino prieš paczius kardinolus, juog gyventojai m. St. Pierre Didziojoj Petnicioj nukrižvojo kiaule. o ant Velykų kitai kiaulei liepė prisikelti iz numirusi. Ar geresnių-gi faktų reikia atradimui priežasties nugrimzdimo to miesto?

Moskva. Iz Moskvos pranesza, juog į prielauką Dagomond pribuvo laivas, turintis panaszumą į klišoztoriją. Laivas vadinas: „Pokrov presviatija Bogorodica“. Marininkai apsirėdę kaip zokaninkai, o jo kapitanas — tėvas Gerasim, kurs kasdieną pas altorių, parengtą ant laivo, laiko stacziatikiską dievmaldystą. Moterių atsilankimas ant laivo uždraustas. Jis veža szventįtą alyvą nuo kalno Athos del Pantaleimovo klišoztoriaus, Moskvoy.

Peterburgas. Peterburgo gyditojai viūriniiū dalykų mīnisterijai įneszė naują projektą, idant ant pardavinėjamų senų knigų užtraukti desinfekciją, kadangi nuo jų daug žmonių užsikreczia limpanzionis ligomis.

Washingtonas. Ant ateinanczius parodos m. St. Louis atsibus lenktynės tarpū orlavių. Dovanos jau paskirtos 100,000 ir 50,000 dol.

Drezdenas. Karaliaus Alberto testamentas likosi atidarytas akyveizdoj ministerio karaliskzo dvaro. Ketvirta dalis jo privatiskų turtų (apie 500,000 markių) sykiu su namais paskirta karalienei, delei užlaikimo tarnų ir urednikų karaliskzam dvere. Ant tikėjimiskų-gi reikalų pusantro milijono mk.

Venecija. Didele varpinicia bažnyczios svz. Morkaus 14 dieną Liepos sugriuvo. Ji buvo pastatyta 888 metuose ir turėjo 98 metrus aukščzio. Griuviesių aukszumas iki 100 pėdų.

Tautiečiai! Jaigu kuris nori grįžti atgalios į tėvynę o neturi pinigų. lai kreipiesi prie mus. Mes kiekvieną nuveszim per 9 dienas į Bremą ar Hamburgą. Tris adynas tik darbo su mažu damokėjimu. Raszyk tuojaus ant sekanczio adresu:

Columbia Shipping Office
158 Suffolk, cor. Stanton St. New York.

Isz Amerikos.

Didele nelaimė anglekasykloj.

Kasykloj anglių Rolling Mill Mine, Johnston, Pa., 10 dieną Liepos užsidegė gazi, kame dirbo arti 400 darbininkų lietuviiū, lenkų, slavokų ir rusiū. Mainos sugriuvo ir trezia dalis darbininkų gavo smertį. Iki sziam laiku 114 su virszum lavonų likosi atkasty, bet mena, juog dar apie porą desetkų guli po grūzvesiais. Kompanija szeimimoms užmusztųjų pažadėjo iszmokėti po 1000 dol.

Tracy dar nesugautas.

Razbaininkas Tracy, apie kurį perचितam numeryje buvo garsinta, dar nesugautas. Vieną dieną tik ką buvo jau nesuimtas su szanių pagelba, bet tasai gudruolius bėgdams paskui savę isbarstė daugel turkiskų pipirų, nuo ko szunes paliko be uoslės, o jis sau nudumė toliau.

Chicagoj straikas.

Mieste Chicagoj sustraikavo arti 20 tukst. darbininkų, kurie dirbo ant tavorinčių stacijų. Atvezti visoki produktai dabar turi ant stacijų puti, o gyventojai be abejo turės prijausti badą.

Užpuolimas ant truko.

Apielinkyj miesto Sargentas, kalnuose Colorados, Panedelij 14 d. Liepos, 4 razbaininkai užpuolė ant trukio Denver ant Rio Grande. Sulaiķė trukį, sudauzė dinamitu dvi expresines szėpas, paėmė visus brangius daiktus ir pinigus ir dingo.

Dallai padarė.

Kaimelyj Mount Morris, Ill., pasimirė nekokia ponė J. Selbert. Susirinkę ant laidotuviiū gimines ir pažinstami su nusi-tebėjimu per plysz pamate, kad mirusios vyrš kitam kambaryj su sesere savo moterės tik juokavo ir bucziaivosi. Suplyķę sąsiedai iszlauzė kambario duris ir abudu iszvedė į laukus. Nusivedę apjejo abudu smala, aplipino plunksnomis ir prikakė, kad į kaimą jau jie daugiau negrįztu. Po tokiai ceremonijai grįžo prie palaidojimo mirusios.

Vietines Zinios.

21 dieną Liepos visi kriaucziai, priliuntieji prie unijos, pakelė straikas,

reikalaudami 9 valandų dieninio darbo.

Laike dideles vetros 5 dieną szio mėnesio perkunas uždegė elektrikinį karą ir visą sudraskė į szmotų. Visi pasazieriai sunkiai likosi apdeginti, o nekokia K. Kirchow pavojingai suzeista.

Naujas uzmanymas.

Pirm deszimties metų, dar nesudrutinus musų tautiskam kilimui, daug kalbama buvo, juog butinai reikią lietuvaives apszvieti, nesa be jų jaunos Lietuvos darbas nebus pasekmėmis gausus. Kokis bet musų sesucziiū turis buti apszvietimas ir kaip jos turinczios dirbti lietuviestei ant naujos, placziaus iszdytų rodų niekur neteko man skaityti. Visas programas szauksmo „draugija, duok mums lietuvaicziiū!“ baigesi ant to, juog tiek ir tokių lietuvaicziiū mums reikia, idant mūsų inteligencija galėtų pasirinkti lietuviszkas zmonas, kitaip jauni Lietuvos didvyriai turės, su laiku į žmones iszėję, vesti svetimtautes ir svetimtauczius auginti. Pazįstu nevieną, ką nesulaukę isz dangaus iszpuolanczių lietuvaicziiū, kurios mokėtų, vesti namą“ (dom prowadzić) pažebėjo patys savę į jungą slavų ar vokiecziiū mergoms.

Nesimsim peikti cie anuos tautieczius (jie patys jau yra į valias nubausti savo paczių iszsrinkimu), neigi mėgįsiu aizkinti visiem žinomą aksijomą, juog apszviesta lietuvi, lietuviszka inteligentiszka szeimyna, tai *conditio sine qua non* pasekmingumui mūsų darbų. Rupį man, kad galēcziau atkreipti kitų atydą, juog iki sziolai visi mēs per siauras rybas tebepalikdavom mūsų busenczių apszvietų seselių darbamuisi, teip-pat juog per mažai apie jas esame rudinęsi. Pagal mano nuomonę lietuviškas nevien „palengvis“, anot Maironio, — „meile vyrui vargus“, budamos geromis zmonomis, nevien „suteiks poetų giesmei įķėpimą“, nevien „jaunikaitį uždegd ant darbo akimi ir bus jam zvaigždė atgimimo“, ale teipgi ir stos drauge su vyrais į eiles darbininkų ant tautiszkos dirvos (kaip jau dabar matome isz dalies grazię paveizdoje kelių mūsų raszninkiiū), o nekuriuose tautiszko darbo szakose, delei dabartinių musų politiszko ar draugijiniū apystovų, svarbių svarbiausius reikalus atlikti tegalės tik mūsų apszviestos lietuvaives (zodziū „apszviesta“ duodu kuo placziausiaj reisz-

kimą). — Tarp Amerikos lietuvių ne karscziausi buvę upostai, jau ima nusikartvinti pažiuras ant gyvenimo, įkvėptas maskoliszkų gimnazijų kliauses, ir kas kart musų visuomenė Susienytose Valstijose pradeda suprasti, juog svarbiausias klausymas, klausymas kaip sulaiykiti nuo isszitauninimo priauganczias kartas, negalimas esąs buti iszrustu za pagelbos lietuvaičių, „Lietuviszkas moksleinės be lietuviszkų seserų, t. y. zokoninkų arba szeip jau atsidejusių vaikus mokinti lietuvaiczių, negalima esąs įvykdinti delei dabartinių draugi jinių musų apystovų.“ Tokias kalbas kas syk tankiaus gali iszgiruti net nuo tokių, kuriems pirmiaus žodis „lietuviszka sesuo“, t. y. zokoninkė, iszrodė keistu, nepaprastu.

Ne vieną apszviestą lietuvi esmi girdejes kalbant, juog musų zokoninkes trecziojo szv. Pranciszkaus zokono, paprastai davatkomis vadinamos, galinczios neiszpasakytai daug gero padaryti tėvynei ir tikejimui, kad tik iszrasti budą, kaip jas pakreipti. Dabar, girdi, jos tik praktikuojanczios tankiausiai pavirszutini arba netobulą dievotumą, varginanczios mus draugiją per neiszmingą vertimąsi su atimtos savo dalies pinigais, vengimų darbu dirbti ir tt. Delei teip keistai suprasto dievotumo žmonės tankiai esąs nelaiko garbėje prakilnios szv. Pranciszkaus minties, įstejusio tretyji zokoną. Isz musų davatkų galima sudaryti naudingiausią organizaciją — lietuviszką katalikiszką presosą apsztalystę, kuri uznesutų lietuviszką katalikiszką literatūrą į tolimiausius mus szalies karsztus, net į slavų baigiamą smaugti Vilniaus gubernijos Lietuvą. Davatkos gali teip pat buti mokintojoms priauganczios kartos, jei anos iszmanytų, kad didziausiu Dievo garbės planinimu — prakilniausia, szvencziausia malda yra mokinimas nors savo namo, savo giminių, savo prietelių vaikelių.

(Toliaus bus.)

Lietuviai! Naudokitės isz geros progos! Parsiduoda labai pigiai salionas ir kartu del apsigyvenimo namas. Prekė numazinta isz priezasties savininko saliono, keliaujanczio dabar į Lietuvą. Atsiszaukit pas Ch. Blažį po num. 636 Driggs ave., Brooklyn, N. Y.

Susivienyimo L. R. K. reikaluose.

Guodojama „Žvaigždės“ Redakcija! Meldžiū patalpinti savo szpaltose gerą Susiv. L. K. naujieną.

P. Ambroziejus Szimkoniš isz Tugar Notch, Pa., prikalbino prie mus organizacijos du nauju sąnariu: Rozaliją Kaminskię ir Agotą Kaminskię. Jonas Karallus, buvęs vice - prezidentas, prikalbino net 5 naujus sąnarius.

Szitiem dviem darbsziem musų tėvynainiam, kaipo prezidentas, varde visos organizacijos isztariu szirdingą a c z i ū .

Karaliaus laiszką meldžiū patalpinti „Žvaigždėje“ del paveiklo kitiems lietuviams.

Kun. S. P a u t i e n i u s
Prezidentas.

Baltimore, Md., 7 d. Liepos 1902.
Garbus Kunigeli!

Turiu už garbę praneszi Jums, kaipo musų organizacijos prezidentui, juog jau įgijau 5 naujus sąnarius 13 kuopai Susivienyimo L. R. K. A.

Ant laikyto mitingo 6 dieną Liepos prisiraszė szios ypatos:

Juozas Bubnys.
Vincas Skirpstas.
Marė Domukaitienė.
Magdė Karalienė.
Marė Laukaitienė.

Tikiuosi, juog Jusų atsiszaukimo balsas per organą nepasiliko be vaisiaus. Ir dabar praszaū Guodotino prezidnto, idant prisizustumet pristojimo paliudyjimus ir pakvitavonių knygutės, nės mės nieko neturim.

Su guodone J o n a s K a r a l i u s .

So. Fork, Pa., susitvėrė nauja draugystė po vardu szv. Juozapo, kuri sziamė mēnesyje prisiraszė prie Susivienyimo. Vardai ir pravardes prisiraszusiųjų:

Adomas Gudinas.
Motiejus Gudinas.
Motiejus Kaunas.
Tamoszius Venslovas.
Jonas Sneideris.
Pranas Jovuzas.
Juozas Kaudrotas.
Ignas Snyder.
Antanas Joseph.
Jonas Sungaila.
Julius Makaras.
Jonas Kalasauckas.

Juozas Kozicius.
Vincas Hollobonskis.
Jonas Hollobonskis.
Povilas Szeideris.
Juozas Szeideris.
Jonas Chmieliauckas.
Pranas Tamoszitis.
Jonas Szeideris.
Adomas Blekaitis.
Jurgis Vicunas.
Vincas Szimalionis.
Raus Grigaliavicius.
Antanas Rasimas.
Antanas Petrulionis.
Antanas Grigonis.
Ahedy Grigaliavicius.
In virszininkus szios draugystės likosi iszrinkti sekantieje:
A. Gudinas — prezidentas.
M. Kaunas — vice - prezidentas.
P. Tamoszitis — I. sekretorius.
T. Venslovas — II. sekretorius.
M. Gudinas — kasierius.
J. Chmieliauckas } rinkikai.
J. Szeideris }
P. Szeideris } delegatai.
P. Jovuzas }
V. Szimalionis — globėjas kasos.
A. Joseph — marszalka.

IV. laiszkelis isz keliones.

Belgijoje.

Isz Anglijos į Belgiją pervaziavau per sziaurines mares nuo Dover'o į Ostendę į 4 valandas. Isz Ostendės eina tartautiszi greiti gelezinkeliai į visą kontinentaliszką Europą. Asz atdrožiau į Brukselį, Belgijos sostapylę, kur gyvena karalius ir vyresnybė žemės. Brukselis su savo puikiais bulvardais ir kitais visokiais daiktais teisingai yra vadinas Paryzius miniaturoje, arba mažasis Paryzius. Asz atlankiau Palais de Justice (sudnamį). Taigi gigantiszkas ir stubklingas namas ir be abejonės architektui Paelaert'ui didė garbė už jį priklausio. Kasztuoja tiktai 55 milijonus frankų (\$11 mil. dolerių) ir tik 17 metų laiko ėmė jo pastatymas. Granitas ir marmuras vien tik žiba. Vidus labai gražiai iszrėdytas, visoki Emblemai teisybės, tiesos, lygybės ir mielaszirdystės. Sudziuos neszoija ferijoles, baltus raiksztelius po kaklu ir juodas kepuraites be palagu. — Szv. Mykolo ir Gudulės Katedra — tai vel basiai didelė baznyczia. Architektura jos gotiszka per pras-

ta, kaip ir visų brabantizkų ir flemiszkių bažnyčių. 3 altoriai paeilui asloje; suolų visai nėra, tik kedės atbulai pastatytos, ant kurių belgai vietoje atsisėsti klaupia, o turtingesnieje net po 2 kedes turi — vieną atsiklaupiti atbulai pastatytą, o kitą atsisėsti — gerai pastatytą. Asz bijojau ant jų klaupiti, kad ne pargriuti ir gėdos nepelnyti. Viduje yra 12 apasztalų, bet kas istabiausia ir stebuklingiausia, tai pamokslinyczia, iszdibrta izz medžio Verbruggen'o, perstatanti izsvijimį Adomo ir Jievos izz rojaus, medį pažinties pikto ir gyvuoliu. Tai tikrai artistizskas szmotelis dailos. Viduje yra daug visokių figūrų, prie kurių belgės nusipirkę žvakutes degina, lyg maskolių cerkvėse. Patį katedra dabar yra taisoma. Atlankiau „vietą kankintinių“, kur gulį 445 patrijotai, puolę 1830 metuose laike karės už Belgijos nepriegulmybę nuo Hollandijos ir vietą „Congresso“, kur yra puikus paminklas apgarsinimui „Konstitucijos“.

Apziūrėjau karaliaus Leopoldo palocių, sodą, muzeumą, galerijas szv. Herberto, dailos ir kitas vietas vertas pamatymo. Teipgi buvau „universitete“, kurį Theodoras Verhaegen 1834 metuose uždėjo, kaipo rivalą katalikizkam universitetui Louvain. Norėjosi man vis vaziuoti į Waterloo, kurs yra arti Brukselės, kur Napoleonas 1815 metuose liko Wellington'o ir Bluecher'o sumuzstas, bet, neturėdamas draugo, susitūrėjau. Apskritai sakant, Brukselės miestas yra gražus ir garsus savo puikiais ir placziais bulvardais, įsteigtais burmistro Ansapch'o, kuriam pasimirus dėkingas miestas ir paminklą pastatė. Beje, bucziau užmiršęs, juog katalikizskame parke yra fontanka, įsteigta atminčiai Petro Didžio, kur ant kranto atsisėdęs, 1717 m. Petras Aleksandrovicz vyną gėrė. Istabiausia man buvo žiūrėti į miesto tarnus, kurie su baltais marszkiniais, lyg kamzomis, apsvilkę vaikszcioja po miestą. Belgijoje žmonės turi didelę liuosybę, bet darbininkiszkoji kliasa neužkenczia turtingosios kliasos, ir yra daugiausia socialistizskos dvasios ir tendencijos. Žmonės reikalauja visotino balsavimo, bet ponai neduoda. — dabar rinkimo laikuose bagoczius turi 4 balsus, o biednas žmogus tik vieną. Tai, žinoma, yra d'idi neteisybė ir todėl socialistai turi už ką siundyti darbininkus prieš bagoczius. Miestas, apskritai sakant, izsvirkęs, dorizskai supuvęs, svietas izs

kitur, labiausiai izs Vokietijos, vaziuojo czion lebauti ir girtuokliauti, nės viskas baisiai yra pigu, luosa. Bus gana apie Brukselį.

Izsz Brukselės atvaziavau į Koeln (Cologne) 24 dieną szio mėnesio ir apsisistojau Dom - Hotelėje prie pat Domo, arba katalikizskos Katėdros, garsios ant viso svieto savo didumu, gotizsku stilium. Du svarbiausieje boksztai turi po 156 metrų augszčio, taigi beveik lyginasi su Muenster'o ir Eiffel'io boksztais, augszciausiai visoje Europoje — 160 metrų. Bažnycios forma pavėdi į katalikizską kryžių. Turi net septynes kopytelės: szv. Engelberto, Materno, Jono, 3 karalių, Agnieszkos, szv. Mykolo ir szv. Stepono. Tose kopytelėse yra stovylos, sarkophagai ir biustai arcvyskupų ir fundatorių Domo, net memorijalas lenkizskai iszraszytas pacziai Miecziaslavo II. Priegtam yra teip vadinama „Relikvijų kamara“, kurioje randasi iz aukso ir sidabro su deimantais popuzszta relikvija (grabas) 3 karalių, padaryta 12 szimtmetyje, szv. Engelberto sidabrinė relikvija (grabelis) izsz 17 szimtmeczio, brangių auksznių su deimantais senovės monstrancijų, pastorelių ir kitų bažnytinių indų. Už jėjimą reikia mokėti 1 markę ir 50 pf. Presbyteriume didysis altorius, 96 suolai izszpajustyti izz medžio ir 12 Apasztalų dar užsilaike nuo 14 szimtmeczio. Norint į boksztą lipiti ir matyti gražų miesto panoramą, reikia mokėti 1 markę — asz nelipau, nės prisiminė man lipimas į „Liuosylbės“ stovylos boksztą New-Yorke, kuris ant kelių dienų kojas buvo pakirtęs. Priegtam buvau dar szv. Ursulės bažnyzcioje, kuri grįždama izz Romos sykiu su 11,000 kitų merginų pilgrimukų liko užmuzsta. Ten teip vadinamoje auksinėje kamaroje randasi jos koja, ranka, plaukai, drapanos ir ragotinė, su katra ji tapo užmuzsta, tik vėl už jėjimą reikia mokėti 1 markę ir 50 pf. Atlankiau nedelioje teip-gi szv. Andriejaus, Kuniberto, Apasztalų szv. bažnyzcias, kurios pilnos visokių figūrų ir paveikslų ir tankiausiai vokieciziai žibina žvakutes prieš kiekvieną izs jų laike dievmdaldystės. Bažnyzciose nėra visiems suolų, lygiai lyg Lietuvoje, tik keliolika ir tuomi skiriasi nuo Brukselio szv. Mikolo — Gudulės Katėdros, kuri pilna pristatytu atbulų kedžių, ant kurių belgai, vietoje atsisėsti, klaupia, o turtingesnieji net po dvi kedes turi, vieningai atsiklaupiti atbulai pastatytą, o antraję

atsisėsti. Teip-gi regėjau visokių kitų namų, palocių ir vietų vertų pamatymo, net Bismarck'o paminklą. Laikė mano atvykimo į Colongę buvo arcvyskupas H. Simar miręs, todėl ir visas beveik miestas buvo apsidengęs juodomis flagomis, žmonės nuliudę eina tik į bažnyzcias melstis ir jo lavono paziūrėti. Asz teipgi buvau jo palociuje ir macziaus grabe paguldytą, net kaizeris Vilhelmas prisiuente telegramu savo kondolencijas. Koeln'o gyventojai — vokieciziai — kiek prisiveizėjau nedelioje izsz bažnyczijų einant, man rodėsi panaszus savo manierose į lietuvius. — Izsz Koelno atvykau į Essen'ą (Essus, kaip lietuviai vadina), garšų Kruppo kanuolių ir szaudyklų fabrikų miestą. Apie Essu lietuvius toliau ką nors paraszysiu. Su Diev!

M. Szedvydis.

Temikiti Lietuvių

„Žvaigždės“ Prastuviėje galima gauti naujai atspaudintų maldaknygių „Maldų Vainikėlis“. Prastesniuose, ir geresniuose apdaruose, pradadant nuo 25 centų.

Teipogi iszėjo izsz po spaudos naujos knygos:

Arentino neregė — labai puiki istorija izz pirmųjų amžių krikszcionystės, su paveiklesiais, preke 20 centų.

SERGANTIEMS

Gravituojame pilna isgydymas.
 Pasveikinti mesai gydys visokias pasveptas ir pavirtines ligas, kaip antai ligas, ziedes, plauzcin, inkstu, pilvo, galvos skaudėjimas, silpnos amoni, dresniskas omalimas, lytiskas silpnelys, szuleivimas, sustinimas, veži, byksczle pes motoris, kraujavimas ir kit, nervo ligas, po dagra, reumatizmas duzinimas, paralyzius ir kt. Praszalima gumis, gydymas gimdyvimo ligas, vidosiu sustinimas etc. Neryziskas ligas gydvas su papulisa geriausia elektriskais prastais.

Lytiskazu dalin ligas
 isgydydau per keturias dienas, kraujo užmuoėjimas, odos ligas, senovės legimas, daildas erkele ir burnoj, noozų akys ir ausnos, aneklimas vyrikkomo, izcin naujagimio ir kt. gydymas kuo pasveikinti mesai ir **svaizrybiu pilna isgydymas** **Choro-tizskos ligos yra mano specializszkama.** Gydysidau nevatuoja. Nuodugnis iszergaminavimas ligoniu ir jo isgydymas — tai yra mano pridedys.

DR. LANDES
 Septilinis specialistas.
 134 E. 24-a ul., karnas Lexington ave., NEW YORK.

Valandai: nuo 9 ryto iki 8 vakuro, Nedeliomis nuo 8 ryto iki 9 po pietu.

Nepalinti asazibizkai atsilankyti, gali parasyti listoka; butiniai reikalavimai poiznoto instabiejimas.

Reņeku visokiose kalbose. Turin praktika Lebanon Bellevue Post Graduate Hospital, Direktoriaus Medicinskio Institute

THE LITHUANIAN WEEKLY "ŽVAIGŽDE" -- The STAR.

The only Lithuanian publication in New York, New Jersey & New England States, valuable advertising medium, executes translations and job printing in English, Lithuanian and all Slavish languages.

PUBLISHED EVERY THURSDAY

— AT —

223 Roebing str., Brooklyn, N. Y.

A. BALTIEJUS, Manager

All Communications must be addressed.

"ŽVAIGŽDE"

P. O. Box 17, Station W. Brooklyn, N. Y.

RATES OF ADVERTISING ON APPLICATION.

Sanvaitinis laikrasztis

"ŽVAIGŽDE"

Išleista kas CZETVERGAS.

Kasztuojant metu \$2.00, In užmėre \$2.50.

Anteetas Baltiejus, Dažurotojas

Korespondencijas ir laiszkus su pinigais adresuokite:
"ŽVAIGŽDE",
Station W. P. O. Box 17, Brooklyn, N. Y.

TELEPHONE 490 WILLIAMSBURG

Korespondencijos.

Dubois, Pa. Atsilankydamas po visokius Amerikos miestus ir miestelius, apgyventus lietuviais, noriu „Žvaigždės“ skaitytojams pranešti apie vaisius, koki dera tarpu mūsų jaunuomenės. Svarbiausį dalyką įsitėmijau tą, juog tik ten yra geri vaisiai tarpu lietuvių, kame atsiranda lietuviskas kunigas, nes kiekvieną nedėlinę kožnas gali išgirsti savo prigimtoį kalboį visokius pamokinimus kaip apsisaugoti nuo pikto, o pratintis krikščioniziskai gyventi. Nors, teisybė, geras žmogus gali būti visur ir visuomet geru ir teisingu, bet to nepakanka nė geriausiame, nes per savo silpnybę tankiaus buna palankus prie pikto; todėl labai svarbus ir reikalingas daiktas turėti sau vadovą, kuris tankiais pamokinimais gina ir atitraukia nuo blogų apsiejimų. Žmogus tankiai girdėdamas Dievo žodį, skubiau pasistveria už kokios nors dvasiškos knygos, iš kurios gali misti, arba tankiau paklauso savo artimų persergėjimų nuo blogų darbų. Apeliinkėse Pittsburgo, kurie lietuviai neturi parapijų, o kunigai retai atsilanko, žmonelės visai pamiršta apie savo priderystes. Nors kunigas kadą ir pribuna, tai ar visi atlieka išpažintį? Nėra reikalo nė aiskinti! Ten daugiausiai tarp lietuvių iš-

visi girtuokliavimus, išdykumus, ištvirkimus ir išsižadėjamą savo kalbos. Nekurie nemokėdami angliskai, jau grabaliuoja lenkiskai. Tokius vaisius be dvasiško vadovo galim sutikti Adelaidė, Canasville, West Newton, Pa. ir kitur, nes nėra kam jų vesti takeliu išsganymo, nes kas link takelio prapulties — jokių vadovų nereikalauja. Vadovais prapulties tuo tarpu apsieiriskia „Vienybė“ su „Lietuva“, kurios lyg vienos motinos dukrės pasisžventė palkus paikesniais padaryti.

Pora metų atgal, gyvenant man Scranton'e, Pa., nuo „Lietuvos“ išleistojo aplaikiu „prezentą“ (dovaną) net ant 4 dolierių. Buvo tai knygos: Tikyba ar mokslas, Olszevskio prova su kun. Kraucziunu, ar vyskupas Valanczius nebuvo vyliugu lietuvis, krituliai szviesos ir t.t. Iš tų visų knygų rodos tik vieną atradau naudingesnę, o o kitas į mėszlavietes suvercziau. Jis raszė, girdi, imk nuo mūsų va tokias knygas, iš ko turėsi uždarbį ir pats apsieiviesi. Asz per laiszką atsakiau, juog nereikalauju nė tamistos knygu, nė uždarbio, nė apszvietos. Matot, kaip po prievarta tamsuną norėjo apszvesti; tokiu budu ir dabar jie teip daro.

Prisiveizekim į tuos laikraszczius, o pamatysim, kokį jie žmonėm mokslą bruka. Paimkim „Lietuvą“, tuojaus ant czio puslapio atrasime „Ethnologija“ (mokslas apie žemės tautas). Kokią naudą tasai apraszymas visuomenei gali atneszi, tai tik reik „spjauti“. Užsiimdama apie moksliszkus dalykus daugiausiai raszo apie tikėjimiszkus, kame katalikiszką tikėjimą atranda lengvai mislinant ir apsiabutį visokiais burtais! Teippat ir visos kitos „Lietuvoj“ išleistos knygos neturi jokios vertės.

Broliai! Susipraskim nors kartą! Jeigu „sesutės“ Szliupą ir Dembskiį laiko už mokščiausius, tai prisiveizekim jų mokslui! Nors su didžiausia atyda ir su prakilnumu tėmijau — Szliupo knygoose neradau nė jokio argumento, reiszkianczio jo mokslą apart vienu plevoniu ir neapikantos. O kas link Dembskio, imkim į rankas „Tevynės Sargą“ szio meto Nr. 4—5, ten atrasim jo mokslą. Bepig pacizam girtis, jeigu nieks iš szalies nežino. T. K.

Isz Pennsylvanijos angliakasyklu.

17 dieną Liepos prasidėjo konvencija arba seimas visų Amerikos mainierių mieste Indianapolis. Suvažiavo ten delegatai iš kietųjų ir minksztujų angliu, iš visų „sztetų“. Rodavosis, ką padaryti, ar straikuoti visiems, ar ne. Straikuoti vargiai straikuos. Minksztose anglyse dabar dirba gerai. Be to minksztujų anglių darbininkai turi padarę su savo kompanijoms kontraktus ant metų, nuo 1 Apriliaus 1902 iki 1 Apriliaus 1903 metų. Tuos kontraktus negalima lauzyti. Jeigu darbininkai su lauzytu, tada kompanijos sakytu: „ką su jais daryti kontraktus, kad darbininkai kontraktų nesilaiko, pagal norą juos laužo. O kad sulaužo kontraktą, mes juos negalime skausyti, nieko nuo jų negalime imti, ba jie nieko neturi. Kaip tada mes galime jų uuijas pripažinti?“

Girdėti, kad daugumas „local unijų“ prisakė savo delegatams, kad balsuotų prieš visatinius straikus. Daugelis iš kietųjų anglių mainierių sako teip: „mes pradėjome straikuoti, mes ir pabaigsime. Nuo kitų savo brolių prasome tik pagelbos, kada patys neturesime ką valgyti. Tegul jie dirbdama visas dienas per nedėle, nors vienos dienos pelną paaukauja mums ant pazelpos.“ Girdėti, kad Indianapolisio konvencija ant to pristosenti.

Kompanijos ir laukia, kas įvyks ant Indianapolisio konvencijos. Eina paskalos, kad kompanijos laike konvencijos arba tuoj po konvencijai ketina atidaryti nekuriuos brėkerius ir pradėti dirbti. Sako, kad skebsų turį užtektina. Priesz pat konvenciją, 16 dieną Liepos, kompanijos lyg tyczia pagarsino, kad juos pasiduoti nemislina. Jokių taikymųsi nenori. Su unija, girdi, mes jokių derybų nevesime. Kas nori dirbti, tegul, sako, ateina pas mus ir praszo darbą, tai gaus. Kada, girdi, darbininkai neturės ką valgyti, tai patys ateis praszyti darbo. Iš to viso matyti, kad kompanijos yra pasirengusios brėkyti uniją. Jeigu butų norejė taikytiesi, išszyk butų taikesi.

Darbininkai ir nemislina pasiduoti, kol, sako, turėsimė ką valgyti, į darbą neisime. Už dyką kompanijoms ir nėra ką dirbti. Iš to iszeina, kad straiškai da prasitęs ilgai. Ir kuri pusė kurią apgalės, vienas ponas Dievas težino.

Lietuvoje kunigai žino, kad daugiausia lietuvių dirba Amerikoje prie anglių ir užtai persergsti žmones, kad n'eitų į Ameriką. Vienok, kaip kas metas teip ir dabar, daug grinorių atvažiuoja į anglekasyklas. Vargšai, atvažiavę, neturi nė kur pasidėti, nė ką valgyti. Gerai, jei kuris turi giminių, nors su vargu, toks vis greičiaus randa prieglaudą. Bet kurie neturi giminių, ne pažįstamų, tiems sunku. Ne-kuriose vietose iš tokių grinorių broliai mainieriai sutvėrė naujus „localus“ ir duoda tokiems maistą. Tai yra labai pagirtina mielaszirdystė.

Tarp tamsesnių mūsų brolių nekuriose vietose klaidžioja labai neiszingos paskalos. Tokie tamsunėliai pasakoja teip: „ant Indianopolio konvencijos, girdi, „Ruskis“ atsiųs savo uredininkus, kad iszirtit, kodėl Amerika jo (Ruskio?) žmonėms neduoda teisybės?“ O jus tamsunėliai, tamsunėliai! Kur jūs protas? Ruskiui galvoj, kad Amerikoje keliose pavietėse darbininkai sustraikavo! Kad čia mes visi vieną dieną badu iszdėvėstume, tai Ruskiui ir nebutų galvoj. Jis to tik malonėty. O jus tamsunėliai, tamsunėliai, kada jūs budami, kaip sakote, po Ruskiu, dirbote nuo saulės užtekėjimo iki nusile-dimo ir gavote keturesdeszimti ant die-nos, kodėl tada už jus Ruskis neužstojo? Niekur nėra tokių prispaudimų darbininkų žmonių, kaip po Ruskiu. Jei Maskolijoj kur darbininkai sustraikuoja, tai Ruskis tuoj atsunczia vaiską ir į antrą dieną su bagnetais priverčia darbininkus eiti dirbti. O čia tiem neiszmanėliams Ruskis važiuos į Ameriką, kad straikeriams pagelbėti. Kas tokias paskalas iszmisli-no? kiba maskolij szn-pukai, ne kas kitas, arba paskutiniai bepročiai. Vyručiai, neiszsiduokite su tokioms kvailioms nuomonėms bent svetimtaucziams. Svetimtaucziai yra už mus apszviestėsniai. Jie visi žino, kad Ruskis tai didžiausias despotas, didžiausias darbininkų prispaudėjas. Juoksis isz jus, jeigu Ruskj girsite ir tokius ne-suomoniūs apie Ruskj pasakosite.

Antra vel paskala tarp mainierių yra sztikia: jeigu mes, sako, iszlaikysime 6 mėnesius, tai Amerikos randas atsime nuo kompanijų mainas. Kiti da prideda: „ir atiduos, girdi, mums, darbininkams, arba unijai.“ Ar tai teisybė?

Randas atsime nuo kompanijų mainas! O randas isz ko susideda? ar ne isz tų pat pininguoczių? Varnas varnai akies nekirs. Pagalios, kad randas butų po darbininkų puse, tai ir nuo kompanijų mainas neatimtų. Tokių tiesų nėra niekur pasauleje. Kas ką turi, tai jo. Randas galėty iszduoti tiesas, galėty susiaurint kompanijų sanvalę, bet turty nuo jų negali atimti. Seniaus, teisybė, buvo Amerikoje iszduotos tiesos, kad prezidentas galėjo iszikiszi ir isz urėdo tai kyti kompanijas su sustraikavusiais darbininkais. Priesz du metu vienog tos tiesos tapo panaikintos. Bagocziai pasirupino, kad tas tiesas panaikinti, ba jos buvo jiems neparankios. O randas yra bagoczių rankose.

Ant ko mes darbininkai galime pasitikėti? Isztiesų ne ant bagoczių, ne ant kompanijų mielaszirdystės ir ne ant rėdo. Tik ant ko? Galime pasitikėti ir turime pasitikėti ant savo pajėgų. Ir antra, da gali pasitikėti ant pagelbos kitų savo brolių darbininkų. Malonus mainieriai, sustraikavome, tai dabar ir laikykimes, padavę viens kitam ranką. Gelbėkite vienas kitą, kiek ingaledami atkalbinėkime savo brolius, kad n'eitų į darbą „neskebsautų“, neparisduotų kompanijoms už kokius ten prizadus. Atmykime, kad kompanijoms užlaikyti mainas bedarbėje, kasztuoja tukstancziai dolerij kas dien. Pamats, kad unija tvirtai laikosi, kad nieks n'eina į darbą, tada ims taikytis.

Indianapolis. I Indianopolį ant konvencijos buvo susivaziavę 1225 delegatai isz minksztųjų ir kietųjų anglių visos sziaurinos Amerikos. Prezidentas Mitchellis atidarė konvenciją. Savo prakalboje jis nurodė, kad minksztųjų anglių distrikto mainieriai yra padarę su kompanijoms kontraktus ir butų labai negerai, kad tuos kontraktus sulauzyti. Mitchellis nurodė, kad minksztųjų anglių mainieriai privalo tik gelbėti straikuojanczius Pennsylvanijoj anglekasiūs, o visus į straiką traukti neiszuola. Ta Mitchellio kalba daugumai labai patiko. Daug isz delegatų buvo ir tokių, ką norėjo, kad visi sustraikuoty. Diduma vienok ėjo pagal rodą Mitchellio.

Tai gi ant konvencijos likosi nutarta, kad minksztųjų anglių darbininkai netraukuos, tik dirbs, kaip dirbo. Isz

savo uzdarbio dalį duos straikeriams. Ir teip: duos koznas po \$ 1 ant nedėlios, arba 10 centų nuo dolerio.

Generaliszkas unijos sekretorius Witson pasakė, kad, pagal jo apskaitymą, reikia turėti 500,000 (tai yra pusė milijono) dolerij ant nedėlios del paszelpos straikeriams. Jeigu kiekvienas darbininkas minksztųjų anglių duos po 1 dolerj ant nedėlios arba po 10 c. nuo dolerio, tai, girdi, pasidarys tik apie 250,000 dol. (tai yra bertainis milijono). Kitą bertainį milijono reikšę surinkti isz aukų arba apierų.

Ant konvencijos prezidentas Mitchellis apgarsino, kad ikisziti gauta paszelpos nuo sekanczių unijų: stiklo ir bonkų dirbėjų 5,000, nuo kriauczių unijos 1,000, nuo gelezies dirbėjų 100, nuo sziauczijų unijos 1000. Illinois mainierių delegatai nubalsavo duoti isz savo kasos Pennsylvanijos straikeriams 50,000 dol.

Arxivyskupas Chicagos diecezijos kun. A. Feehan.

Subatoje, 12 dieną Liepės, 44 valandą po pietų, persiskyrė su szia pasaulė a. a. arcivyuskapas Chicagos arcidiecezijos, kunigas A. Feehan. Kun. A. Feehan, pirmas Chicagos arcivyuskapas, gimė Killinal, Irlandijoj, 29 dieną Ruggpjuczio 1829 metuose. Dieceziją valdė nuo 1864 m. Neukuomet nenulstanczių savo darbsztumu tarpu paskirto jam burio avelių, buvo visada nuo visų guodojamas ir mylimas, pertad tegul jam Vieszpats suteikia amžiną užmokesnį savo Karalystėj.

Redystes atsakymai.

S. Cz., Baltimore, Md. Tamistos korespondencijos netalpinsim, kadangi tam, „Pitstoniecių lazdomis isszventintam kunigui“, kaip Tamista raszai, butų perdaug garbės, jeigu dar apie jį laik-raszciai tankiai rasztyt.

Waterburieciam. Geriaus yra laikyties priezodzio „szunes loja o jų balsą vejas neszjoja“, ne ant kiekvienos zaunos protestus rasztyti. Iszmintingi žmonės „Szlubio“ zaunom netiki, kvailių gi nepertikrinsit.

ISZ KELIONES PO AFRIKA.

Parasė Henryk Sleskiewicz

(Pabaiga.)

O reikia žinoti, kad tokie medžiai, toje bent šalyje krašto, kurią aplankiau, neauga ant laukų. Štai murinai, gyvenantieji laukuose, seka pavyzdį kunigų — ir sodina sokus — tuo tarpui tolesniuose sodniuose nematydavome tankiai nė vieno vaisinio medžio. Lengva suprasti, kas darosi tokiuose sodniuose, jei maniokas neuždera.

Taigi misijos yra, šalia savo dvasiško veiklumo, galingu civilizacijos veikiu, pakeliančiu krašto produktyviškumą. Kalbant apie jų dvasišką įtakę, pasakysiu tik tą, kad murinai — žvėrį permaino į muriną — žmogų, turintį kartais labai augštus draugiškus privalumus.

Pirm visko, apsikrikščijęs, pradeda jis suprasti savo žmogišką vertę. Yra tai pirminė notura, beveik vaikiška, įspūdingą be galo. Kad kalbi į juoduosius, kiekvienas žodis atsimuša ant jų judančių veidų, kaip veidrodyje. Jei juokiesi, imasi už pilvų — jei susirauksi, išsigąsta — jei sugėdinsi, nežino kur pasidėti. Nesunku įspėti, kad tokio budo žmogus, priėmęs krikščionystę, priima ją karščiau ir be jokių apsisaugojimų — o kad misijonierius liepia jam myleti žmones, o draudžia juos kankinti, vogti, gerti, kad apart to nurodo jam ant darbo, kaip ant šaltinio dorybų, tai toks didelis juodas vaikas taikosi prie tų prisakimų, kaip gali. Žinoma, reikia kiek atskaityti ant silpnumo žmogaus prigimimo, ant nuotūmių instingtų ir palinkimų, kurių neišard dar amžiai civilizacijos, bet buk kas buvę, diduma murinių krikščionių stovi be galo augščiau už mahometonus ir fetišinius, o tankiai galima atrasti ypatais, gyvenančias tokiame sutikime su evangelija, kaip senas „dėdė Samas“ iš senos apysakos.

Krikščioniškas mokslas nesidaro murinui negyva litara, cile bepročių ir ceremonijų, nes jis deda jį į savo naivišką ir karštą širdį — ir tiki be šešelio abejonių jį tą, ką misijonierius skelbia. Tas pasitikėjimas ir tikėjimas yra teip didelis ir visutinis, kad turi jį lygiai net tie, kurie neprima krikščionystės. Murinas — fetišinis (stambeldys), gyvenantis netoli nuo misijos, kurs, del kokiu nors prieštaičių, tankiausiai del daugpatystės, neapsikrikščijio, siunčia vienok savo vaikus į misijas, o pats, vargšas, neturi jokios abejonės, kad eis į pragarą. Kartais savo laukinėje, naiviškoje galvoje jieško išsiteisinimo ir trokšta išsikukti melais. Ateina tad pas misijonierių ir sako jam:

M'b'uana Kuba! Negaliu apsikrikščyti, nes — matai, negaliu pavaryti pačių, kurių nusipirkau ir kurios sodina karsavą ant mano lauko; bet kad nenoriu teip-pat eiti į pragarą, tai padaryk šiteip: kaip mirsiu, tai duosiu tau žinią, o tu ateik greitai ir apkrikščyk mane.....

Čia juokiasi kytriai, džiaugdamasis, kad atrado tokį išsiteisinimą prieš Dievą. O kunigai Bagamoyje ir kitose misijose, kiek patėmijau, netikatai krikščija ir mokina juodtuokius, bet juos teip-pat myli.

Daugpatystė, ištisų, yra didele kliutim krikščionystei ir delto misijonieriai daugiausiai užsimia auginimu vaikų. Bagamoyje yra jų abiejų lyčių keli šimtai. Nekurie, išpirkti nuo vergų pirklių, pačiena iš labai tolimų kraštų; sugrįž į jie kadą nors į gimines pastoges ir skelbs gilumoje Juodo kontinento mokslą, kokį išnešė iš misijų.

Pats mačiau, kaip noriai net murinai — fetišiniai atidu

da savo vaikus misijonieriams. Mustų karavanoje turėjome šešiolikos metų vaikina vardu Thomas; jo priderystė buvo nešioti du fotografišku įrankiu ir filtruoti vandenį. Štai buvo jis sunum netik stambeldiško, bet ir žmogdriško karaliaus Mue-ne-Pira, kurio sodniuje praleidome paskiau naktį ir dieną, labai vašingai priimti. Senis garbino visokius „krikri“, bet norėjo, kad jo sunus būtų krikščioniu — ir atidavė jį misijonieriams.

Murinių sodybos, gulinčios dideliame palmų miške, pasodintame tėvy, teip-pat netoli nuo jo, yra daugiausiai krikščioniškos — ir jų gyventojai gyvena geriau už kaimyniškus mahometonus. Pačiame mieste Bagamoyo didesnė dalis juodų gyventojų išpažtasia islamą, delto, kad pats miestas, kaip ir pakraštyje prigulėjo dar neseniai Zanzibaro sultonui, tai-gi arabiška įtekėme viešpatavo čia iš visų pusių. Bet nuo laiko, kad vokiečiai apėmė visą kraštą, ta įtekėme pasibaigė visiškai; arabai tapo išskaldyti; islamas negali jau būti užmetamas vergams, nes nauji valdytojai panaikino vergiją netik ant popierės — taigi nespilatinas bent teip, kaip seniau. Nuo to laiko misijonierių užduotis yra lengvesnė. O vokiečiai, reikia atiduoti jiems tą tiesą, turi per daug proto, kad jai nekenkti.

Teip buvo bent tada, kad valdė Wissman. Dabartinis jo įpėdinis eis turbūt jo takais.

Gal but, po kelių metų, mahometonizmas, neremiamas iš augšto, kaip pav. Zanzibare, išnyks visiškai aplinkinėse Bagamoyoje ir su laiku visose vokiečių valdybose. Tadą tiktai vyvioris murinių giminės, jose gyvenančios, pradės vesti civilizuotą gyvenimą.

Ar jų civilizacija nepagadys, ar nejesis į jų dušias daugiau pagėidimų, nekai principų, sunku ant to atsakyti. Priguli nuo to, su kokia civilizacija susitiks. Girdėjau ne kartą nuomonę, kad civilizuotas murinas darosi visai pagėidusia ypata. Gal but; bet reikia atsiminti, kad viešpatystės, kurios ėmė po savo valdžia Afrikos kraštus, nesirupino nieko iki pastarųjų laikų apie prirėngimą murino prie civilizacijos ir kad jis lygšiol sutikdavo su civilizacija, kurią pavadinčiau portine, sergančia karštinge lengvo uždario, paleistuvyste, noru gražaus gyvenimo ir nesąžiniškum. Murinas darosi stačiai auka tokios civilizacijos, kuri davino jam degtinę ir užkrečiamas ligas, o nesirupino apie jį ir nieko nemokino.

Emė užtai iš jos pikta, nes negalėjo paimti nieko kito. Vienok jeigu kas mislytu, kad murinai — mahometonai stipriau spiriasi prieš tuos gadinančius veikinius nuo krikščionių, tas labai klystų. Kur nauji geiduliai, užgimė iš portinio pagėidimo, prisideda prie senesnių geidulių ir gašlumų, kurių islamas yra vis-gi penėtoju, tų juodas žmogus nupuola ant paskutinio laipnio gyvuoliškumo. Islamas negina jo net nuo girtuoklystės, nes koranas nekalba nieko apie degtinę. Krikščionys atsispiria apskritai stipriau, o jeigu genda ir jie, tai delto, dad vietomis ana civilizacija atneša jiems, drauge su degtine, dar ir skepticizmą.

Pirmą vakarą Bagamoyje praleidau ant pasišnekėjimo su misijonieriais apie tuos daiktus. Sėdėdami ant verandos namų ir šnekučiuodami, laukėme sugrįžimo draugų nuo pietų, kuriuos iškėlė mieste Wissmano vietininkas. Tuoju po jų sugrįžimo kunigai nuėjo gulti, o aš pasilikau vienas ant verandos, kurios geležiniai groteliai tapo uždaryti standžiai. Yra tai vienok dar pirminis ir laukinis kraštas, kuriamė saulei nesileidus net po misijos sodus pavojinga būtų vaikščioti. Naktis buvo zvaigždėta, bet tamsi — ir tvanka didelė. Sodas tolumoje išrodė, kaip sugrasta į kruvą juoda masa, arčiau — kaip fantastiškas dar nejudantis miškas. Aplinkui kukavo varlės, keistai, balsu, panašiu į paukščių giedojimą. Du šuniu — milžinu; uždarytu ant verandos, ėjo masintis prie manęs, o

kartais, iškišę galvas per grotelius ir pašiausę nugaras, lojo storų balsu ant sodo, užuodami regimai neprietelius, pasislėpusius tamsioje. Dar tą naktį būdinau du syk savo draugą, kad pasiklausytų badai lampartų staugimų, cinančių iš sodo gilumos.

Lauke nebuvo jokio dvelktelejimo, taigi ir tvanka nesimažino, nors drėgnumas lyte lijo. Oras čia dar sunkesnis ir nesveikesnis, kaip Zanzibare. Turėjau ant savęs tianelines drapanas tep plonas, kaip drobė, vienok prakaistas pilosi man ant veido — ir miego man nesinorėjo nė kiek. Bet mislis, kad jau esu ant kontinento ir kad už kelių dienų keliausiu į jo vidurį, taip manę ramino, juog buvo tai man viena iš smagiausių naktų, kokias perleidau nemiegodamas.

VISKAS.

KAIP ATSIRADO BAIMĖ.*)

Pasaka Rudgard'o Kipling'o.

Girios Instatymai — kurie, be abejo, yra seniausiais ant svieto statymai — užmatė kiekvieną prietiki, kokį tik Girios Gyventojai gali patirti, kol dabar iš jų pasidarė toks tobulas kodeksas, kokį tik laikas ir papročiai gali išdirbti. Jeigu skaitai apie Mauglį, atsiminsi, kad jis praleido daugel metų su Sioniškiais Vilkais, mokindamasis Instatymų nuo Balu, Rudos Meškos; ir kad jis nerimdavo dėl nuolatinų paliepimų, Balu sakydavo jam, juog Instatymai esą kaip milžiniški vijokliai, kurie auga ant visų sutverimų ir niekas nuo jų negali ištrukti.

— Kad pagyvėsi tiek, kiek aš, broliuk — sakydavo Balu, — pamatysi, kaip visa giria klausio bent vieno Instatymo, — o tas regėjimas nebus melius.

Tie žodžiai jeidavo vaikui per vieną ausį, išeidavo per kitą, nes vaikas, kuriam gyvenimas pračina ant valgymo ir miegojimo, nesirupina apie nieką, kol vargas nepradeda žiūrėti jam į akis. Bet, vienais metais, Balu's žodžiai pasirodė teisingi, ir Mauglį's pamatė, kaip visa giria klausio Instatymų.

Prasidėjo tai, kad žiemos lietus beveik visai nelijo, ir Iki, etys, sutikęs Mauglį bambusų tankyneje, pasakė jam, kad laukinės bulvės**) džiūsta, o reikia žinoti, kad Iki nedėa bile ko — jam reikia geriausių ir labiausiai sunokusių vaisių. Dėlto, Mauglį nusiukoė ir tarė:

— Kas man iš to?

— Nedaug dabar — atsakė Iki, šiaušdamas savo kietas adatas, — bet paskui pamatysime. Ar vis da nardaisi girioje balalėje ties Bičių Uola, broliuk?

— Ne. Kvyilas vanduo sena vis labyn ir labyn, o aš nenoriu susiskaldyti sau galvos į uolas — tarė Mauglį, kurs tose dienose buvo persitūkinęs, kad žino tiek, kiek penki Girios gyventojai, sudėti į krūvą.

— Tai negerai. Per mažą plyšelį, kurį pasidarytum, galėtį jėiti truputis išminties.

Čia Iki turėjo greitai susitraukti į kamuolį, nes Mauglį būtų pagavęs jam ut nosies. Paskui Mauglį pasakė Balu, ką girdejo nuo Iki. Balu pasidarė labai rimtas ir murmtelėjo į save:

— Jei bučiau viena, permalyčiau tuojau savo medžiojimo lauką, pirmiau, nekaip kiti pradėtų mislyti apie tai. Vienok — medžiojimas tarp svetimųjų baigiasi kova, kurioje ma-

no Zmogutis galėtų būti sužeistu. Reikia laukti ir patsiūrėti, kaip žydės m o h w a.

Tą pavasarį mohwa — medis, kurį Balu teip mėgo, visiškai nezydėjo. Žalsvi, balti ir gelsvi žiedai tapo užmušti karščio, pirmeg spejo išsprogti; tiktai kelias pašvinkusių Japelijų nukrito ant žemės, kad Balu atsistojes ant užpakalinių kojų, pakratė medį. Paskui, pamazi — pamazi, neiškenčiamas karštis įsilinko į Girios širdį, darydamas visus daigtus geltonais, paskų rudaus, ant galo juodais. Tali augmenys pašoniais klonių nudžiuvo visiškai ir išrodė, kaip sulauzytos velos**); plona žievele susiraukšlėjo ant nudžiuvusių medelių; neįmyš klaneliai visiškai išsekė, — purvynas ant jų dugno sudžiuvo ir suskilo, išrodė, kaip geležis; vijokliai, ką turi teip sultingą drugalį, nupuoė nuo medžių, apie kuriuos buvo apsvynioję ir nudžiuvo ties jų kelmų; bambusai nuvyto ir tarškėjo prie kiekvieno paputimo karšto vėjo, o sąmanos nukrito nuo uolų net gilumoje Girios, teip kad viskas išrodė nuoga ir karšta, kaip mėlina uola išdžiuvusiame upelyje.

Paukščiai ir bezdionės nuvyko į šiaurę anksti pavasarį, nes žinojo, kas bus; stirnos ir šernai nulindo ant sodžių nezderėjusių laukų ir dvėso tankiai akyse žmonių, kurie buvo per silpni, kad būtų galėję juos mušti. Čil, peslis, lakiojo ir tuko nes visur buvo pilna dvėselienos, ir kasvakar nešiojo žinias zverims, kurie buvo per silpni, kad būtų galėję eiti įeškoti naujų medžioklės vietų, — garsino visiems, kad saule utmušinėja gyvastį Girioje ant trijų dienų lekimo į visas puses.

Mauglį, kurs pirmiau nežinojo, kas tai yra badas, ėmėsi už sudžiuvusių, trejų metų senumo medaus, iškrapštyto iš apleistų uolinių avilių — medaus pajuodusio, kaip degutas, ir apdulkejusio išdžiuvusiu cukrum. Jis pradėjo įeškoti maisto po medžių žievėmis ir valgė net vapsų jaunus pernius.

Iš visų zverių Girioje pasiliko tik oda ir kaulai; Bagyra medžiodavo tris sykias ant nakties ir negaledavo priėsti. Bet bižiausiu daiktu buvo stoka vandens, nes nors Girios gyventojai geria retai, jie geria daug.

Karštis degino daugiau ir daugiau, žiuplė kiekvieną drėgnumą, kol ant galo vaga upės Waingunga pasidarė matyčių upeluku, nečančiam truputelį vandens tarp upės išmirusių kraštų. Kad Hati, laukinis šlapis,**) kurs gyvena šimta metų ir daugiau, pamatė sausą mėliną uolą, kuri esti ant upės dugno, pažino, kąd žiuri ant Sutarties Uolos, ir tuojaus pakėlė savo triubą ir apgarsino Vandens Sandarą, teip, kaip jo tėvas buvo apgarsinęs tokią pat Sandarą penkiasdešimtis metų atgal. Stirnos, briedžiai, šernai ir buivolai priėmė šauksmą meiliai; Čil, peslis, lekiujo dideliais raitais toli—plačiai, švilpdamas ir rėkdamas perseregėjimus.

Girios Instatymai paskiria smertį tiems, kurie utmušinėja prie vandens, jeigu Vandens Sandara yra apskelbta. Priežastis šitokio įstatymo yra ta, kad pirmiau reikia gerti, o paskui valgyti. Kiekvienas Girioje gali lendzioti, kur nori, ir įeškoti sau maisto; bet vanduo yra vandenim, o kad pasilieka tik vienas šaltinis to reikalingo daikto, nėra daugiau medžiojimo — visi Girios Gyventojai eina kruvoje prie to šaltinio. Geruose metuose, kad vandens budavo į vales, tie visi, kurie ateidavo gerti prie Wangungos — arba prie kokios kitos upės — darydavo tai su išstatymu ant pavojaus savo gyvasties, ir tas pavojus turėdavo už pasekmę vieną iš grotybių nakties veikimų.

(Toliaus bus.)

*) Skaityk pasakas: „Mauglio broliai“ ir „Kaa medžioja“.

**) Originale „jam“ augalas, panašus į bulvę.

*) Vėla — dratas.

**) Šlapis — slonulis.

Tevynes Sargas“ ir „Zinyczia“

Tuodu laikrazeziu yra gaunamu pas Rev. A. Kaupaa, 114 Theodora Str., Scranton, Pa.
„Tevynes Sargas“ kasuoja ant metu 1 doleri.
„Zinyczia“ visi iszejusieje numeriai (1-5) gaunami uz 60 centu.

Adresai Centralizsko komiteto Susivienyjimo Lietuviu R. - Kat. Amerikoje.

1. Prezidentas: Rev. S. Pautienius, 614 W. Mahanoy ave., Mahanoy City, Pa.
2. Vice-prezidentas: A. Kalcinski, P. O. Box 412, Minersville, Pa.
3. Sekretorius: J. Kasulaitis, 74 Carroll str., Pittston, Pa.
4. Kasierius: Chas. Radzevics, Sheandoah, Pa.
5. Kasos globėjai: 1) Rev. V. Kudyra, Laurel str. 74, Hazleton, Pa. 2) J. Lauraitis, 94 N. Plum. Aley, Sheandoah, Pa.
6. Knygius: Rev. M. Szedvydis, Pittston, Pa.
7. Dvasiskas vadovas: Rev. J. J. Kaulakis, 1031 S. 5th str., Philadelphia, Pa.

ZVAIGZDES AGENTAI:

- I. Milusauskas, Forest City.
Box 338
- Stanislovas Poteliunas, Plymouth, Pa.
- Povylas Gaizaukas, Mahanoy City, Pa.
24 7th Str.,
- Juozas Kasulaitis, Pittston, Pa.
74 Carrol str.,
- M. Schermis, Brooklyn, N. Y.
188 North 5th Str.,
- Mikolas Miszkunas, Newark, N. J.
22 Hartford str.,
- J. Maczulaitis, Newark, N. J.
165 Ferry Str.,
- J. Rabikauckas, Brooklyn, N. Y.
97 So. 3rd str.,
- A. Kozlevskis, Pittsburg Pa.
708 Shelly str.,
- J. Rikteraitis, Waterbury, Con.
67 James str.,

Szelpkime Savuosius!

Antanas Grochowskis

vienatine katalikiszka

Agentura Laivakorcziu

dėl Brooklyno ir Long I J. ad.
298 Bedford avenuo
keturi blokai nuo Grand str. Ferro
Brooklyn, N. Y.

Laivakortes geriausiu kompaniju uz zema preke, stunczia pinigius ir Europą per nauja banką.

Visoki prisituntimai daena greitai ir teisingai.

Agentura garsingų gyduoju Dr. Petro Gomozo ir Alejaus.

S. JARMULOWSKI,

No. 54 Canal Str. New York.

Asz užlaikan BANKA,

kuriuje galite saugiai pasidėti savo pinigius, teiposgi iszmainan pi nigius visu žemij.

AGENTURA visu laiviniu kompanija ir gelezinkelio tikietni. Szipkortes i ir isz Europos.

Teipgi stuncziu pinigius i visas Jalis miesti Europos.

Bankas Europoje.
Hamburge: S. Jarmulowski.
Luebeck: S. Jarmulowski & Co.

T. Schwartzkopf,

12 S. Main Str.

Pittston, Pa.

Užlaiko didžiausia skleda visokių gėrymų kaip to: ARIELKU, VYNO ir visokių užrubėziniu LIKERIU.

Pardavejas pas jį yra visiems žinomas Juozas Tepliuszis, kuris ko teisingiausia visiems lietuviams pitarlamauja. O be to: ten galima gauti visokius gėrymus pigiaus, ne kaip kur kitur.

Stebetina proga!

Vaikams prie miszių suknius isz geriausio kasmiro su puikmu pamusulu už

\$3.50

Kamizos 75c, \$1.00, \$1.75.
PLOSZCIAI \$16.00 ir dangiaus. Kamigieskos suknius \$12.00 ir augszciaus. Gera visa eile drapanų \$18.00 ir augszciai. Palto extra \$20.00 augszciai.

BOHNE BROS & CO.

34 Barclay St.

New York.

DARBININKU DRABUZIŲ KAUTUVE

KOBRE,

87 Grand St. Brooklyn, N. Y.

Skrýbelės, Kepurės, ir Czeverykai
Vyriszki drabužiai didžiausiam pasi rinkime.

KUPARAI ir VALIZOS.

Ypatingai daug Kelnu.

Nieks negal matese prekę už mus ant Grand st. padaryt.

Ar slenką plaukai Ar nori kad ant Plikos galvos vel Uzzeltu?

Gal yra galvoj pleiskanų?
Ar turi papuczyk - deder-
vinių, ar niežuli, iszber-
mus visokių puczykų? Gal
galva skauda? Jeigu teip,
tai szaukis pas

Prof. BRUNDA
Scalp Specialist

kurs tarp visų yra žinomas
ir buna didžiausiam mie-
ste New York, kur su jo
gduolėms tukstanczei
žmonių pasigelbejo, ir gausit
visas informucijas dy-
kai. Nusiduokite ar ra-
zykite. Gausi rodą
dykai.

J. M. BRUNDA & CO.
Broadway 220-222 S. 8-4th E. D.
Brooklyn, New York City.

CHAS. B. KLOSTER, *divs*

Successor to

ANTON KLOSTER,

Altar Builder, Sculptor & Carver,

DESIGNER AND BUILDER

OF ALL KINDS OF

Church Furniture in Wood, Marble, Stone, Metal etc.

Also, Ornamental Carving for Churches and Buildings.

No. 214 EAST TWENTY-SIXTH STREET, New York.

PLANS ON APPLICATION.

ANTON KLOSTER,

ARCHITECT,

Churches & Schoolhouses especially.

No. 214 EAST TWENTY-SIXTH STREET, New York.

Geriausis ir pigiausia vieta

del pirkinio

Siuvamu maszinu

pas

Jurgi Matulevicziu.

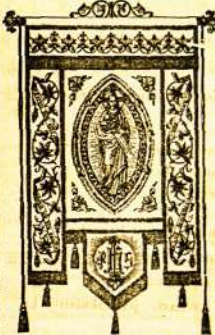
Naujos maszinu nuo \$ 15.00 augstyn, teipogi kas nori apmainyti, apmainau ir pataisau visokio gatubo maszinas ir visokius daiktus, kas prie maszinu yra reikalinga, prilaikau.

Teipogi isnuokinau siuti, katrie pas mane perka maszina.

256 Grand str. Brooklyn, N. Y.

BENZIGER BROTHERS

36 38 Barclay St., NEW YORK, N. Y.

Iszdirba KARUNU, VELIAVU, ir yvairiausiu ZENKLELIU Teipgi specialiskai darome szilkinius ir auksinius ISZ-SIUIVIMUS.

Ant pareikalavimo visados prisiusime prabas ir tavoru prekes, teipogi ir didelę ilustravota kataloga prisiusime. Raszyk ant adreso:

Benziger Brothers,
36 & 38 BARCLAY STR., NEW YORK, N. Y.

Senas Daktaras Smith

Seniausias seniai zinomas specialistas.

Asz gvarantuoju iszgydyma uzmodifimo kraujo, skuro isberima, spuogy, skauduliu, skandanciaz gerklės, liezuvio, burnos ir nosies, skausmingu uzitimuy kirkziny ir kitu daliu. Ronotas kojas, skausmu nu garoje, skausmu galvos, geliumu kaulu, skaudėjima krutinės, skaudėjima viduriu, nesamalina pilvo, užpavietrijima, hifloridos, saugėla, szirdies ligas, plauczuy ligas, kataru, uzisazdymu duseli, dziove, inkstuy ir pusles uzlegimus, strukturu ir akmenj pusleje.

Mano metoda yra visatoinai zinoma, kuri smarkiausiai nervuy ligas, slabumuy isz priezasties iszdykimo jaunysteje, neuzmigimo kanczija, praundyta energija, melancholia, svai-guli, drobėjima, iszgegsti, nevaisinguma, pastovinezini isdygulo.

Asz turiu viska, kas del gydymo reikalinga: liekarstus ir instrumentus ir per gliausia tyrimojima dzieskiau didzios praktikos. Nekurie daktari garsinasi specialistais didzio gabumo, ka tik galėdami gydyt papraszeziausias ligas.

D ugelis žmoniu ateina pas mane, idant juos gruntaumu iszbandycziau ir savo pagirtina metoda gydineziau, kurie pirmaus gydysi pas daktarus, garsinancziuosius gabiaus daktarus.

Saugoites nuo tokiu žmoniu, agentu, draugycziuy, uz dyka dzudancziuy receptu, dirzu su elektrika ir apzavingu patentavuy gyduliuy.

Kreip ites visi isz pirmo pas sena daktara SMITH, jis yra seniausias ir geriausias, o uz dzedyt laiko, pinuju ir skausmu. Vyrui, mislydami vesti gori darys atlankydami sena daktara Smith. Gvarantuoju gruntauma, greitai ir pigu iszgydymu, Rodas duoda uzdyka. Liekarstos 50c.

SMITH'S

SENAS
Specijalista

Neuzmirskit adriso:

136 E. 13th Str.

New York, N. Y.

MAXKOBRE

Lietuviszka Banka

40 Canal Str., — 142 Division Str., New York.

Prieteliai! duodu jums žinia, kadmes parduodam Szifkotes ant viej greicziausiu laivu uz pigiausiu preke. Esu uztvirtintu agentu ant linij, North German Lloyd Bremen; Hamburg American Line Hamburg; Red Star Line Antverpo ir Nitherlands Line Rotterdam. Szuncziame pinigus, kuriuos jasy prieteliai genu j 15 dienj. Musj kanto-roje galite susiznekėti lietuviszka ir lenkiszka. Atekitie ir perailu-dykite, kad mes per 25 metus su koznu apsiejome teisingai. Teipogi parduodam tikietus ant visj geleznelkiu Amerikoje ir Europoje.

Duodam žinot kad mes priimam pinigus j deposito bankos ir mokam po 3 1/2 procentus ant metu. Procenta tik ta mokam nuo 50 doleriu ir virsziaus, ale kad buva padėti no mažiau kaip 6 mēnesius. Pacēti ir iszimti gali kozia diena nuo 2 ryto iki 2 po pietu ir nuo 4—8 vak.

Naujai uzdēta filija atsiranda po

Nr. 81 Grand st.

Brooklyn, N. Y.

NAUJAI INTAISYTA

„ZVAIGZDES“

★ SPAUSTUVE ★

Atlieka visokius drukoriszkus darbus gerai, pigiai ir greitai;

DRUKUOJA KNYGAS, CIRKULIORIUS, KONSTITUCIJAS DEL DRAUGYSCIU, GROMATAS, VISITING, BUSINESS CARDS IR

VISUS KITUS DRUKORISZKUS DARBUS.

Kas darba paves, nesigrandys.

★ ★ ★

SPAUSTUVE YRA PO NUMARU

**223 ROEBLING ST.,
BROOKLYN, N. Y.****Sveikata! -- Ilgas Gyvenimas!**Teip visi sako, kurie perka valgius nuo **J. Krauczelluno**. Jo sztoras visada yra pripildytas szvieziais tavorais, kuriuos pardavineja daug pigiau kaip kiti. Užcėdyk pinigis ir su drutik savo sveikatą pirkdamas valgius pas**I. Krauczeliuna,**

118 GRAND STR.,

BROOKLYN, N. Y.

Extra! Extra! Extra!

Duodu žinoti visiem lietviam tautieciam, juog nuo 1 Gegužio (Mojaus) bus atidaryta mano nauja krantuvė vyriszky siuty po Nr. 144 Grand str., Brooklyn, N. Y.

Asz esiu jum jan gerai žinomas, nes ilgą laiką laikiau krantuvę vyriszky drapanų ant 48 Grand str., bet nuo 1 Mojaus iszsikraustau ant 144 Grand str. ir per tai lig tam laikui turis ant pardavimo daugelį siuty už labai pigią prekę. Kuris atsilankys nesigailės, nes apart pirkinio gaus da gerą dovaną.

Naujos krantuvės adresas :

Ellis S. Lewis

144 Grand str.

Brooklyn, N. Y.

FR. PUSTET & CO.

Atlikti visokius drukoriszkus darbus del szvento Tevo ir szv.

Ritu Kongregacijos.

Izsduoda ir parduoda knygas visokiose kalbose, kaip tai: lotyniszkoje, prancuziszkoje, angliszkoje, vokiszkoje, lenkiszkoje, lietuviszkoje ir kitose.

Dirba pas save ir pargabena isz užmarės visokius bažnytinius daiktus kaip tai: arnotus, kopas, kielikus, liktorius, szventųjų stovyklas ir t. t.

Teipgi parduoda Szkaplierius, Razanczius, ignosellius ir visokius szventuju pavekslus.

Visus daiktus laiko ko geriausias, o parduoda ko pigiausias.

52 Barclay str.

New York.

TELEPHONE 4546 COTLAND.

Turis daugelis sklodus, Ryme, Ratibonėje, Cienciai ir New York'e.

The Lowe Painless Dental Parlors.

Geriausi Dentistai, nes traukia dantis be jokio skaudėjimo.

Mes teipgi įdedame visą setą dantų sekanczia

Auksinis dantis 29 kar. \$5.00

Visa dantų setas \$5.00

Užpylimas auksu \$1.00

Izstraukimas \$50c.

Visą savo darbą gvarantuojam ant 10 metų.

Maloniai priimam motoris. Ipacz manciaigiai patausime "Žvaigždes" skaititojams.

Mes izstrauksim dantį dovanai, jei reikalusit ko daugiaus.

Mes ofisus laikome ant:

726 Grand St. Cor. Graham Ave. Brooklyn.

123 E. 11 th St. Near Lexington Ave. N. Y.

10-12-14 stchester Ave. New York.

Sveikatos Namai ir Ligonbutis

del Moteriu, o ypatingai esant sunkiose diuose.

Mes apsiijam isgydyti kiekviena moterj viskiose ligose, ne darant operacijos. Mes uztiknam kiekviena moterj, juog viska atliekame be mažiausio skaudėjimo su didžiausia storone su pagalba mokity gydytoju lavinusiuju per 20 metų Europoje, profesoriu, moteriu gydytoju ir geriausiu daznuoretoju.

Uztikram, juog kiekviena ligą užlaikysime slapytbėje. Jaigu kurią ne galėtume isgydyti, bus sugrąžinti pinigai.

Atskaymus ant laiszkų duodame kuonogreiciausiai. Ligonius esancius Chicagoj, arba nuo trukio stacijas, parsiavežam karietoje. Tik, žinoma, turite duoti apie savo pribuvimą žinoti pirmian.

Examinojvome kiekviena užlyką ir stengemės kiekvienam užganauparyt.

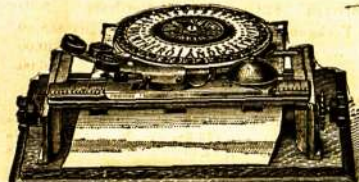
Norėdams geriau viską dazinioti, atsisazk ant szio adreso:

Dr. PALMER, Sekretorius

3512 So. Malstead str.

Chicago, Illinois.

Drukuojamos ir rasmomos maszinos.

Rasmoma maszina (typewriter) turi turėti kiekvienš žmogus ar privatas ar kup-cijos, nes laiszkas parasytas su rasmoma maszina gražai isrododu ir kiekvienas gali jį p-rasyti. Mgs turime rasmomu maszinių visokiu pėkiu kalyt: už \$1.00 už \$1.50, už \$3.50, už 45.00, už \$6.50; už \$10 ir brangiau.

Mes telegi parduodam visokius tavorus, angliskas knyges ir dvišziaszintų kalbų. Jeigu kas nori gauti katalogą ar aisakyną ant gramatos turi jėdėti už 2c. atėmę.

NOVELTY SUPPLY CO., P. O. Box 352, Louisville, Ky.

Dykai 14 puikiu dovana! Tokie pigumu dar niekad negirdėtai! Atėkti pailreli, pailrejinis nieko nekaszoja.

Dabar mes paleidžiam turę geriausiu laikrodzių, tikra AMERIŠKIZKA; 14k. su dvylikaus paukuotais laiktais, sunkiu užkamas ir nustatomas, vyriškas ar moteriškas, su tikra AMERIŠKIZKA MAŠINIZKA, pilnu akmenu, R.R. garantuotas utk'luotas vidurtais, lėduodame rašyta GYVARANČIA ANT 70 metų; paual švarvalda ir geruma toki laikrodėli visados gali lyginti prie \$40 vertes; analog. LAIKRODŽIUS. Visiems puikiu laikrodėli mylėtojams mes duosime begyde 100 dienų puikiu prezentus: 1 VIEŅA MARIU PUTU PRYKĘ su didėle galvuke ir gitariniu cikuku, vertes \$1.50; 1 ORYBU MARIU PUTU CHABRYČIA, vertes 75c.; 1 nikeline BRIZUKAMA dežutė, 25c.; 1 dailu aukuota DICKENS LENTUČIUS su Cameo kabute \$1.50; 1 puike aukuota SAURTE, \$1.00; 1 pora puikiu AUKSINU, dalmantais sodintu \$1.00; 1 pulke eritka, iszodintu brangakmeniais 40c.; 1 pora paukuota koioniku su p-armaterio virszais 40c.; 1 pora rankovemes guzikus su p-armuterine apazė 20c.; 2 kalnieriams guzikus su p-armaterio apazė 50c. ir 1 puike in krutine sagzė su didėlu akmenu 75c. Laikrodėli ir 14 dovana siunčiamo C.O.D. už \$4.98 apmokėdami telegi ir express kasztais; siuntini galvite isz egzaminuoti ant express ir jei nepatiktė, sugrąžinkite musme atgal musu kasztais. Kur nesirada express ofissas, \$4.98 turi but pristinti drange su orderiu. Jeigu kas pristins pingus drange su orderiu, zaus dar extra dovana puiku lenktai peili; daktus mes pristindome tada per pacia, užgrąžisave savo kasztais. Jeigu pirkti ant syk 6 laikrodėliams, gausi viena laikrodėli su visoms dovansoms dykai. Parasyk, ar nori vyriška laikrodėli ar moteriška. Jeigu moteriška, tad vietoj vyriška Dickens lenktuogėli mes parausime moteriška 30 colli figlo aukuota LORNETTE lenktuogėli. Kaszkytki aszenditi kol iszpardavimas neiszbaibaiges. Adresuok: Atlas Jewelry Company, 46 Metropolitan Block, Chicago, Ill.

„KATALIKAS“

Lietuviszkas Sanvairtinis laikrasztis.

Iszeina Chicagoj, Ill.

Kasztuoia ant me-tu \$1.50.

Norinti uzsisazyt, tu ri adresuoti:

Katalikas Publishing Co.,
3222 Auburn Avs.,
Chicago, Ill.

Tikrai gryna
altorinas Vyna

GAUSITE PAS

BARNSTON Tea Co
6 BARCLAY STR.

New York'e.

Importuoja jie rusiesz-
kai arbata, kava ir vi-
soki vyna.

PALACE HALL,
HENRY GERKEN Prop.

89 - 93 GRAND Str., B'klyn, N. Y.

Svetainė parsamdoma del veselijų,
balių, koncertų ir t. t.
Gėrymai geriausi ir už pigiausia
prekę.

AR EST KURČIZIUS??

Visi kartiniai ir aukso girdejimas dabar yra laiszdomi su pagalba nauju musu isrodymu. Tik kuriamai gime negali but szgydyti. UZIMAI GALYVO VEIKIAI PRASZALINAMI. Apras k savo ligę. Iszgrąžinsime r. noda dykai. G. Jeigu namie iszgydyti sveika, mašale kasztais. Dr. Dalton Aural Institute 286 E. Halley Chicago, Ill.

Daktaras

isz Lietuvos!

Dr. Med. Leon Chernig.

52 ELDRIDGE Str. New York.

Tarp Canal ir Hester ulcyzių.

OFISO VALANDOS:

Nuo 8 iki 10 isz ryto

Nuo 2 iki 3 po piet

Nuo 6 iki 8 vakara

Telephone 3997 Spring.

Jurgio Hoffmano Aptieka

103 Grand str.

Brooklyn, B. C.

(Tik jo iszleidiama)

Pata palatytojas ir laikytojas trejankis ant visos Amerikos, padarytas isz penkes desimtis švieju visokių auguliu ir žoliu, kokios tik randasi ant žemės. Pārnodu retaiszikai, svara už viena doleri ir teipgi parduoda ketvirta dal svaro už 25 centus už paka, ir pardavinėja laikytojams trejankis, kiek katras reikalauja, deszimte svary už \$6.00.

Vieslos yra ant rankos, ir laikyti pagal senoviszką ir europiejiszka madą, aptiekioj raudasi, ka.p. ta herbin, žolių ir teip toliaus.

Kas tik reikalaujate virsz miz netų giduolių, galite siusti pinigus per Money Order, o asz jum pristusi per express reikalauju daktus. Hoffmano Reumatizmo kyduole \$2.00, tikras iszgidinimas; Hoffmano plauczių gyduolkrupes del kraujo, dvidezimtis viens giduolkrupes j dėzute už 15 centų. Hoffmano kosulio maizimas 25 centai.

CAECILIA HALL,

GEO. SCHMIDT, PROPRIETOR.

Užlaiko visokius gėrymas, kaip tai

• VYNA, SZNAPS IR ALU. •

No. 101 & 103 Grand Street,

Brooklyn, N. Y.

Teipgi yra puiki sale del mitingų, veve

Ujų ir teip visozkiu susirinkim.

Cision Nev. Juozap ir sv. Kazimieru

draugystes laiku eslon savo susirink

mus.

Dirva! Dirva!

Išleista keturis sykius ant metų pavidale storos knygos.
 Szjmet išėjo arba išeis sekancijos knygos:
 „Oszkabalij Dainos“, surinktos d-ro J. Basanaviciaus, 2 tomu
 \$ 1.50. — „Izdij Sola“, labai uzimanti apysaka, \$ 1.00. — „Lietuvisz-
 kos Pasakas“, surinktos d-ro J. Basanaviciaus, 2-as tomas \$ 1.50. —
 Kas uzsisrasyz „Dirva“, tas visaz tas keturiz knygas gaus tikrai
 uz 2 doleriu. — Pinigus siusti reikia ant szitokio adreso:
 Rev. A. Kaupas, 114 Theodore St. Scranton, Pa.

Sztoras, kuriame perkantis labiausiai uzgandintaz buha.

Gorman's

ESTABLISHED 1857
 229-235 GRAND ST. BROOKLYN, N.Y.

Vasariniai tavorai:

Nereikalaukite jieszkoti kur pirkti vasariniu apdaru,
 kad jus galite czia gauti ir uz zemiausia prekz, pertad kad
 mes laikome yvairiausiu gatungu, tad turesit isz ko pas-
 iskirti.

- Nekuriuos czionai paduodam:
- Naujos plonos drobės gražiausio surinkimo modeliu, po 4c.
  - Satina, driuznotos plonos drobės, naujos ir labai madnos
ir puikaus gatungo..... 10c.
  - Paprastos dailitos plonos drobės visokiu dazn, jau ne-
daug — szito iszdribimo po..... 10c.
  - Moteriszkosios namines bliuzos, graziai isziuviuėtos uz-
pakalij ir priszakyje, melninos ir graziai raudonos,
teipogi yvairiai driuznotos, su placziomis rankovė-
mis, visokio didumo, po..... 79c.
  - Moteriszkosios gražios spugotos drobinės bliuzos, uzpa-
kalij ir priszakij graziai isziuviuėtos, su kalnieriuru
ir naktaiza, po..... 98c.
  - Moteriszkosios baltos drobinės bliuzos, isziuviuėtos dai-
liai priszakij ir uzpakalij, su karunkaitėmis —
labai gražios, po..... 98c.

JOHN J. GORMAN,

229-235 Grand Str., Brooklyn, N. Y.

JAMES J. MCGINTY

LAIOTOJAS LAVONU IR BALSAMAVOTOJAS
 PRIE LIETUVISZKOS PARAPIJOS BROOKLYNE.

Laidoja ant visokiu kapiniu.

PARSAMDOM KARIETAS ANT SZERMENU, VESELJU IR
 KITUOSE REIKALUOSE LABAI PIGIAL

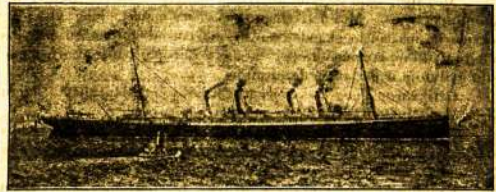
Gyvelimas ir kancelarija po No. 72 South 2-nd Str.
 Stonia po No. 76 South 1-st Str., Brooklyn, N. Y.

Stonia atdara diena ir nakti.

Telefonas 559 Williamsburgh.

BISCHOFFS-BANKING-HOUSE.

uždėta 1848 m.
 Name Staats-Zeitung, prie uzvalavimo ant Brooklyno tilto, New-York
 Sluostizame piniguz | vijaz dali- svieto pigel, saugel ir grotai

ISZDUODAME SZIPKORTES IN EUROPA IR ISZ EUROPOS
 Bankoje savo visados laikome daugybe piniguz del iszmainymo, kaipo tai:
 Maskolijos rubliu, Vokietijos markiuz, Austrijos guldeny ir t. t.

DABARTINE PREKE SZIPKORCZIU:

Isz New Yorko | Bremuz ant Expreso \$35.00, ant regulariszko \$31.00
 „ „ „ | Hamburguz ant Expreso \$35.00, ant regul. \$31.00
 „ „ „ | Antverpuz \$29.00, ir | Rotterdamuz \$29.00
 Isz Bromo | New Yorkuz ant Expreso \$40.50, ant regular. \$38.50
 „ Hamburgo „ „ „ \$42.00 „ „ \$40.00
 „ Antverpo „ „ „ \$33.50, isz Rotterdamo \$36.00.

Dabar sluziziam piniguz tiesiog | namuz.

100 rubliuz uz \$52.50	50 rubliuz uz \$26.50	40 rubliuz uz \$21.25
30 „ „ \$16.00	25 „ „ \$13.88	20 „ „ \$10.75
15 „ „ \$8.18	10 „ „ \$5.50	5 „ „ \$ 2.88

Dėlei artesės žinios raszyk |

Bischoffs Banking House.

2 Centre str. (Staats-Zeitung Building, New-York)

Nedėloje Banka atvira nuo 10 iki 12 * 7 val.

LIETU VISZKA APTIEKA

IR BROOKLYNO PACZTA,

(S. S. No. 23.)

Pilna visokiu aptiekoriszku tavoru. Turi visokiu Europisz-
 ku ir Amerikiszku gyduoliu, kaip tai teisingiausia lietu-
 viszka TRAJANKA ir teip visokiu žoliu, szaknu — ko-
 kiu ant svieto randasi ir nuo visokiu ligu.

Aptiekoi visada galima szaukti daktara uz dyka.

Atiszaukantiems per gromata aprazantiems savo ligz
 duoda rodus ir prisizuce gyduoles per pacztz arba ex-
 pressa. Aptiekoi galima susikalbet lietuviszka, lenkisz-
 kai, rusiszka, vokiszka, angliszka ir visokiom kalbom.
 Receptus sudedam nuo visokiu daktaru Amerikiszku ir
 Europiszku.

Money Orders ir registravotas gromatas galite siust isz
 czionais.

R. M. & P. ULLRICH.
 Pharmacists.

64 Grand Str., Brooklyn, N. Y.

TELEPHONE CALL 1436 WILLIAMSBURGH